

DONDERDAG 3 OKTOBER

- 07.00 uur **Reveille**
Stadhuisplein
- 07.30 - 08.30 uur **Bespeling Lodewijkscarillon**
- 07.30 - 09.30 uur **Uitreiking Haring & Wittebrood**
De Waag, Aalmarkt
- 08.00 - 09.00 uur **Koraalzing**
Van der Werfparck
- 08.40 - 09.00 uur **Bespeling Lodewijkscarillon**
- 09.00 - 23.00 uur **Nostalgische kermis**
Pieterskerkplein
- 09.00 - 01.00 uur **Lunapark**
Omgeving Lammermarkt
- 09.30 - 10.30 uur **Bespeling Stadhuisscarillon**
- 09.30 - 13.00 uur **Kinderplein**
Garenmarktplein
- 10.00 - 11.30 uur **Herdenkingsdienst**
Pieterskerk
- 10.00 - 13.00 uur **Straattheaterfestival**
Garenmarktplein
- 11.00 - 13.00 uur **3 October University -
WetenschapsWarenMarkt**
Steenschuur
- 13.00 - 16.00 uur **Grote Optocht**
*Route: Zoeterwoudsesingel (ter hoogte
van Lorentzhof) | Witte Singel | Noordeinde |
Breestraat | Korevaarstraat | Levendaal*
- 15.00 - 17.00 uur **Polstokverspringen**
Steenschuur - Van der Werfparck
- 23.30 - 23.45 uur **Pyromusical**
Ankerpark/Zijlsingel

Routes en evenementenlocaties vind je op de plattegrond achterin deze Feestwijzer.

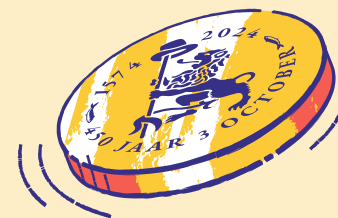
Kijk voor de meest actuele informatie over het programma op www.3october.nl of download de 3 Oktober-app.

Download de app

INHOUDSOPGAVE

- 04 Contactgegevens en colofon
- 07 Voorwoord van de voorzitter
- 08 De Geuzen van Boisot
- 09 3 October Gilde
- 12 Archief
- 17 3 October Servicepunt
- 18 Merchandise
- 20 Heel Leiden rood-wit
- 23 Partners
- 24 Heel Leiden danst... met Armin van Buuren
- 25 3 oktoberquiz
- 28 Minikoraal
- 34 Tentoonstelling Museum De Lakenhal
- 38 Ledenactie
- 40 Musical
- 41 Ontzettend Leidse muziek
- 47 Gedenkteken helden
- 49 Theaterstuk Beleg
- 50 Themaposterquiz
- 53 Pleintaptoe
- 54 A-Meezing-Festival
- 55 Historische Lezing: 450 jaar optochten
- 56 WetenschapsWarenMarkt
- 57 Herdenkingsdienst
- 58 Grote Optocht
- 63 Cadeaulidmaatschap
- 64 Bestuur & commissies
- 73 Schenken of nalaten
- 73 Wat is er nog meer te doen in de stad
- 82 Koraalliedereren

CONTACTGEGEVENS

Secretariaat:	Postbus 32014 2303 DA Leiden
Telefoon:	06 - 28 964 474
E-mail:	secretariaat@3october.nl
Website:	www.3october.nl
Facebook:	facebook.com/drieoctober
Instagram:	@3october_vereeniging
LinkedIn:	linkedin.com/company/3-october-vereeniging

COLOFON

De Feestwijzer 2024 is een uitgave van de 3 October Vereeniging

Oplage:	17.000 exemplaren
Advertenties:	René Preenen (coördinatie), Frans Ginjaar, Laila Hollander, Annette Los
Redactie:	Marjolein Hettinga (coördinatie), Laila Hollander, Marijn Kramp, Annette Los
Bijdragen van:	Jos van den Broek, Rens Heruer
Fotografie:	Emile van Aelst, Andor Kranenburg
Vormgeving en opmaak:	Commandos
Druk:	Puntgaaf Drukkerij

Onmisbaar
TIJDENS 3 OKTOBER!

Bij aankoop
van 4 tompouces
en geusje **GRATIS**
limited edition
broodzak t.w.v.
€3,95

BAKKER VAN MAANEN

Het Geusje en de 3 oktober tompouce zijn van 26-09 t/m 3-10 verkrijgbaar in onze winkels in Leiden, Leiderdorp, Voorschoten en Oegstgeest. Zolang de voorraad strekt.

cj de boer
AANNEMERSBEDRIJF
betrouwbaar en degelijk vakmanschap

Wij wensen alle Leidenaren een
fantastisch Leidens Ontzet

Administratie
kantoor

wenst iedereen een fijne viering van
450 JAAR LEIDENS ONTZET

De Goejestraat 80, 2313 NX Leiden | 0647014395 | info@administratiekantoorhb.nl

GROND- STRAAT- & RIOLERINGSWERKEN

AANNEMERSBEDRIJF
D. KOOLMOES

Akkerstraat 27 2351 SL Leiderdorp koolmoes@planet.nl
071 589 77 80 06 53 384 741 06 20 418 955

ANNA ET FRED

Beleef de optocht van 450 jaar Leidens Ontzet bij Anna et Fred

Geniet van de optocht met vrienden en familie op de leukste plek in de stad. Maak je klaar voor een onvergetelijke ervaring met deze speciale editie van het Leidens Ontzet!

Boisotkade 1 | 2311 PZ Leiden | info@annaetfred.nl | 071 514 0002

VOORWOORD

Op en rondom 3 oktober is Leidens Ontzet overal! Kermiswagens, peen en ui in de winkels en feestvierders in rood-witte kleren. Een viering die zó veel mensen samenbrengt, dat is oprecht uniek te noemen. Het beleg en ontzet had grote gevolgen voor de bevolking, in Leiden en ver daarbuiten. Dit keerpunt in de geschiedenis verbindt ons, en dat doet het al 450 jaar.

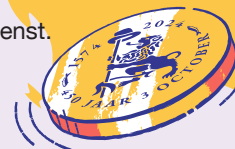
Op de dag van het ontzet, 3 oktober 1574, ging de bevolking naar de Pieterskerk om te danken voor de herwonnen vrijheid. Optochten, vrijmarkten, muziek en vuurwerk volgden. Men nodigde op 3 oktober gasten uit voor een gezamenlijke maaltijd. En dat doen we 450 jaar later nog steeds, vol overgave. Dit jubileum vieren en herdenken we gedurende het jaar met vele uiteenlopende evenementen, in Leiden én in onze buurgemeenten. U kunt uw hart ophalen bij tal van sportevenementen, als deelnemer of als bewonderaar langs de kant. Het wordt genieten bij muziek, in het museum of de schouwburg en natuurlijk op straat; allerlei plekken waar we elkaar in het feestgedruis zullen treffen. Meerdere partijen in Leiden en ommelanden hebben bijgedragen aan de organisatie van 450 jaar 3 October. Het omvangrijke programma van alles wat er op 2 en 3 oktober en in de daaraan voorafgaande weken is georganiseerd, vindt u voorin in uw Feestwijzer. Deze Feestwijzer krijgt u als gewaardeerd lid van de 3 October Vereniging aangeboden.

Rik Kamps
Voorzitter
3 October Vereniging

Het uitgebreide en actuele programma kunt u nalezen op www.3october.nl, in de 3 Oktober-app en op onze social-mediakanalen.

Een goed ontzet toegewenst.

GEUZEN VAN BOISOT

De Stichting Geuzen van Boisot bestaat uit een aantal ondernemers uit de Leidse regio dat zich heeft verbonden om langdurig met een jaarlijkse sponsorbijdrage het werk van de 3 October Vereeniging te ondersteunen.

De Geuzen van Boisot zijn:

Rabobank

SIMBA HOLDING

Peko Investment BV

3 OCTOBER GILDE

Het 3 October Gilde is een diverse groep ondernemers uit Leiden en omgeving. Ondernemers met een Leids hart.

Het Gilde ondersteunt de viering en herdenking van Leidens Ontzet door specifieke evenementen die door de 3 October Vereeniging georganiseerd worden, te bekostigen. Het Gilde maakt bijvoorbeeld de Grote Hutspotmaaltijd mogelijk.

A.J. van der Meer Beheer B.V.
 Acadi Accountants B.V.
 ALV Productions
 Ambiance Zonwering Verplancke – Ladan
 Architectenbureau Lau
 Area 071
 Atlas Inexco B.V.
 Autoschade De Wit Leiden
 B2-Cleaning BV
 Baker Tilly Leiden
 Bakker & Neve Notarissen
 Barendse Loodgietersbedrijf
 BDO Accountants & Belastingadviseurs B.V.
 BFN
 BMN Leiden
 Boonekamp Drankengroothandel B.V.
 Borsboom Accountantskantoor
 Breedveste BV
 Brouwer Tours
 Bruine Boon
 Buik en Van der Horst
 Bunnig & Partners Accountants + Adviseurs B.V.
 Business Security Company BV
 C.J. de Boer Aannemersbedrijf
 Calculus
 Coöperatieve Rabobank U.A. inzake kring Leiden-Haaglanden
 Correctly Billed
 Cultuurhistorisch Bureau Moerman
 De Uyl van Hoogland/Dubbeldeman Holding B.V.
 Den Elzen Schoenmode
 Dimarco Creators B.V.
 EP:Swak
 Fa. D. Koolmoes
 Fietstourtje.nl
 Firma Hoppezak
 Gebr. Kluivers BV.
 Goodnight Slaapkamers Cruquius B.V.

Graal Makelaardij
Grant Thornton Accountants en Adviseurs B.V.
Griffioen Precious Presents
Handelsbanken Leiden
HBK Belastingadviseurs en Accountants
Het Motorhuis B.V.
Hogeschool Leiden
Hotel Leiden
Hotel Mayflower
Huisartsenpraktijk Hortus
Huisartsenpraktijk Stevenshof
Huisman Tweewielers
ING Leiden
Inhousefilming
Interpulse Automatisering B.V.
J. Maasdam
J.J. van Aalst
J.P. Koolmoes Infra B.V.
Jacobs Banketbakkerij
Jobo Bouw- en Aannemersbedrijf B.V.
Joor it BV
Jumbo Bogaard
Kejo Steiger en Lijmwerken
Keurslager Groeneveld
Kleur op kleding
Kooij van de Beheer BV
La Gro Geelkerken
Landman-Timmermans Advocaten
Legit creative agency
Leidsch Bier
Leidsch Dagblad
Leidse Schouwburg-Stadsgehoorzaal
Leidse Glibber
Leo de Vogel BV
LEVEN! Magazine
Maf
Mantix
Marleen Hogendoorn media
MCS Arbo
Meeus Assurantie
Moss. Last Mile Heroes
MR Studio
Nieuwenburg Sfeer
Nijssen
Olympia Uitzendbureau
OpRecht Bewindvoering Leiden B.V.
OWN agency
Party Verhuur Leiden
Praktijk Philippe
Prentenkabinet

Proeflokaal 1574
Restaurant en Brasserie Koetshuis De Burcht
Riool.nl
RWW Advocaten
S.O. Timmerwerken
SchadeNet Leiden
SCOL
Sligo Leiden
Sloos en Zoon B.V.
Solus IT
Spik & Span Glasbewassing en schoonmaak
Stadscafé/Restaurant Van der Werff
Stichting Werk en Onderneming
Studio America/Matrix Frame
Super Sound
Switch Beheer B.V.
TeekensKarstens advocaten notarissen
Teeuwen verzekeringen
Th. Lubbe Reizen
Tortu B.V.
Unity FM/TV
Van Arkel & Wiggers accountants en adviseurs
Van Diemen B.V.
Van Oerle Nettpro
Van Roy c.s. Advocaten
VanHelder
Veilinghuis Onder de Boompjes
Verhuis Frank Scheffer
Versteegen auto's
Vis van het Hof
Voetlicht
VOF de Kemp
VVV Leiden
W.J. Zirkzee Holding B.V.
Walburg Pers
Wetting & De Roode Advocaten Mediators
Wittebrug
YA! The Project Organisation
Zirkzee Group
Zorg en Zekerheid Leiden Basketball

Ook lid worden van het 3 October Gilde?

Meld je dan nu aan via secretariaat@3october.nl of via 3october.nl/word-gildelid.

NIEUWE AANWINSTEN

Het archief van de 3 October Vereniging beoogt een complete verzameling te zijn van alles wat in verband staat met beleg en ontzet van Leiden en met de herdenking en viering ervan.

Uiteraard is het sinds 1886 vooral het archief van de Vereniging zelf. De collectie is inmiddels vrijwel geheel ondergebracht bij Erfgoed Leiden en omstreken (ELO) in Leiden. Bijdragen aan de collectie (boeken, foto's, dia's, tijdschriftartikelen, films, videomateriaal, voorwerpen of bijdragen in andere (digitale) vorm) zijn altijd van harte welkom.

Het archief ontvangt de bijdragen meestal en graag als schenking, maar beschikt ook over een klein budget voor eventuele aankopen van zeer bijzondere aard. De archivaris ontvangt ook graag tips die kunnen leiden tot uitbreiding van de collectie.

Het archief ontving weer bijdragen in verschillende vorm; het navolgende overzicht is een selectie uit de aanwinsten van juli 2023 t/m juli 2024:

- E. van Aelst (Leidse Glibber): beeldmateriaal viering 2023
- Dhr. en mevr. J. Borreman: portret van mr. C. Goekoop, vm. burgemeester van Leiden (eigen werk)
- A. Brandenburg: medaille Singelloop 2024 (editie 450 jaar Leidens Ontzet)
- Mw. D. Brugmans-Blok: foto optocht 1924 (dig.)
- Mw. Duchenne – speldje 3 October Vereniging
- Tj. Scheffer – medaille Marathon 2024 (editie 450 jaar Leidens Ontzet)
- Diverse bronnen – stukken m.b.t. Vereniging Magdalena Moons, 3 October Gilde en Geuzen van Boisot,
- Diverse (anonieme) personen – diverse bijdragen (w.o. Feestwijzers, bundels Koraalmuziek, foto's, krantenberichten, voorwerpen, profielwerkstukken v.o.)

Het archief heeft onlangs een tekening kunnen bemachtigen van de hand van de Leidse kunstschilder A. Rosemeier (1888-1992); titel: 'Blinde man met zijn vrouw, bedelend tijdens de 3 October feesten te Leiden'. Zie ook afbeelding met toelichting.

Voor de genoemde en alle andere niet vermelde bijdragen aan het archief wordt van harte dank betuigd.

Voor bijdragen aan het archief kan je contact opnemen met archivaris Rens Heruer, Drususlaan 53, 2314 BW Leiden.

A. Rosemeier (1888-1992); 'Blinde man met zijn vrouw, bedelend tijdens de 3 October feesten te Leiden'.

Alexander Coenraad (Alex) Rosemeier (Soerakarta, 18 juli 1888 – Leiden, 15 augustus 1992) was een Nederlands kunstschilder. Na de dood van zijn vader (ca. 1908) werd Rosemeier beroepsmilitair. Hij was gelegerd in de Morspoortkazerne in Leiden. In 1923 liep zijn contract bij het leger af

en werd hij zelfstandig kunstenaar. Vanaf de jaren dertig brachten zijn kunstwerken genoeg op, zodat hij er volledig van kon leven. Rosemeier wordt samen met schilders als Arend Jan van Driesten, Johannes Cornelis Roelandse en Chris van der Windt gerekend tot de Leidse School, een stroming gelieerd aan de Haagse School. Hij schilderde vooral Hollandse landschappen en stadsgezichten, stillevens en portretten. Ter gelegenheid van zijn 85e verjaardag werd in 1973 een grote overzichtstentoonstelling in het Museum De Lakenhal in Leiden georganiseerd. Op 103-jarige leeftijd opende hij zijn laatste expositie, gehouden in het raadhuis van Wassenaar. (Bron: Wikipedia)

Het beeld zal oudere generaties 3 oktobervierders zeker bekend voorkomen. Het straatbeeld in de stad op de Leidse feestdag werd van voor de oorlog tot in de jaren zestig van de vorige eeuw mede bepaald door talloze stalletjes met feestartikelen (speldje, rottinkje, balletje), kraampjes met haring en paling en talloze straatartiesten (degensliker, vuurspuwer, boeienkoning). Het feest trok ook mensen, al of niet met een handicap, ook wel van buiten Leiden, die aan de kost moesten komen met bedelen.

Wandtegel Leiden Ontzet, aardewerk (Delft).

Souvenirs, herinneringsartikelen, zijn onlosmakelijk met 3 oktober verbonden. Tegenwoordig wordt dat merchandise genoemd. Het is het uitnutten van bekendheid met de verkoop van handelswaar, heel vaak hebbedingetjes. De opbrengst is voor wie of wat bekend is (of voor wie gebruik maakt van de bekendheid van een ander). Beide soorten merchandise komen in verband met 3 oktober voor: de Vereeniging enerzijds (sinds 1886) en anderzijds bedrijven of instellingen die al eerder gingen meevaren op de bekendheid van het feest. Deze tegel is een voorbeeld van de laatste soort merchandise: een bedrijf zal deze tegel hebben laten maken om in de handel te brengen. Er zijn verschillende van dit soort tegels bekend, naast de vele wandbordjes die ooit zijn gemaakt. Topjaar voor dit type merchandise was 1924 toen de 350e verjaardag van het ontzet gevierd werd. Er kwam in dat jaar veel aardewerk op de markt, vaak van vooraanstaande makers en ontwerpers. Ze zullen dus niet goedkoop geweest zijn. De bovenstaande is naar schatting van de jaren veertig of vijftig en werd gemaakt in Delft door De Porceleyne Fles, die vooral bekend is van het Delfts Blauw.

BRUIDSHOEK
BRUIDSMODE

TROTSE SUPPORTER VAN
TROUWEN OP 3 OKTOBER

Vrijheidslaan 45 | 2321 JR Leiden | www.bruidshoek.nl | 071-5219519

APEK

administraties
BV

WENST JE EEN **GOED ONTZET**

architectenbureau

architectuur
stedenbouw
restauratie
interieur
advies

LAU

www.keeslau.nl

De schoonmaak van morgen begint vandaag

B2-Cleaning

Wenst iedereen een goed ontzet

www.B2-Cleaning.nl | 088 - 818 0400 | info@B2-Cleaning.nl

Win 1 minuut gratis winkelen!

Bij aankoop van hutspot, klapstuk of haring maakt u kans op 1 minuut gratis winkelen. Lever uw bon met naam en telefoonnummer in bij de servicebalie.

Deelnemende winkels:
Alle Albert Heijn winkels in
Leiden, Oegstgeest en Voorschoten

Actievoorwaarden van toepassing.

SERVICEPUNT

3 OCTOBER SERVICEPUNT

Voor al je vragen over het lidmaatschap en de allernieuwste rood-wit artikelen

Het Servicepunt van de 3 October Vereeniging opent op 31 augustus om 09.30 uur weer zijn deuren: een open ontmoetingsplek waar enthousiaste gastvrouwen en gastheren je graag meer vertellen over wat er te doen en beleven is rond de 3 oktoberfeesten.

Het is de vaste stek voor vele Leidenaren voor hun rood-witte artikelen en vragen over de 3 oktoberviering. Vanwege het jubileumjaar 450 jaar 3 October is het programma uitgebreider dan ooit.

Je bent hier ook aan het juiste adres voor de officiële rood-wit merchandise. Naast het vertrouwde assortiment zijn er nieuwe items, waaronder voor de verzamelaars de nieuwe Spaarrpot en speciale jubileumitems in beperkte oplage.

Heb je vragen over je lidmaatschap of wil je het lidmaatschap aanpassen? We helpen je graag. Natuurlijk kun je hier ook voor een vriend of familielid een cadeaulidmaatschap afsluiten.

In het Servicepunt staat van 10.00 tot 11.00 uur de koffie klaar voor onze bezoekers. En als je er toch bent, vergeet dan niet een leuk bericht achter te laten in ons gastenboek!

Je vindt het 3 October Servicepunt op de Pieterskerkgracht 20a (naast Hoppezak). Voor openingstijden zie www.3october.nl.

STEUN DE VEREENIGING EN SCOOR DE ALLERLEUKSTE OFFICIËLE ROOD-WIT ARTIKELEN!

Wil je je helemaal in het rood-wit onderdompelen en de feestvreugde vergroten? Kom dan naar ons Servicepunt of bezoek de kramen in de stad voor de gaafste officiële merchandise!

Van stijlvolle shirts en petten tot feestelijke vlaggen en accessoires; we hebben alles om jouw 3 oktoberviering compleet te maken. Met elke aankoop steun je bovendien de 3 Oktober Vereeniging en draag je bij aan een onvergetelijke viering waarmee we met z'n allen de vrijheid kunnen blijven vieren.

Dus waar wacht je nog op? Kom langs en haal jouw rood-witte must-haves!

Bekijk de actuele openingstijden en standplaatsen van de kramen op www.3october.nl of in de 3 Oktober-app.

HEEL LEIDEN ROOD-WIT

VERSIERD VERLEID ONTZET

Een viering om nooit te vergeten, een viering van iedereen. Leidens Ontzet wordt dit jaar rood-witter dan ooit. We gaan met elkaar de slingers ophangen en de stad aankleden. Leiden wordt versierd, verleid, ontzet!

Van begin september tot en met 3 oktober kleuren Leiden en omstreken rood-wit. Er is geen ontkomen aan. En zoals we 450 jaar geleden de strijd aangingen, zo doen we dat nu weer: met zijn allen. Zo roepen we winkeliers op hun etalages mooi te inrichten. Vragen we bedrijven en organisaties de rood-witte vlag fier te laten wapperen en alle Leidenaren om hun straten te versieren. Bovendien zijn er ontzettend mooie prijzen te winnen.

ROOD-WITSTE STRAAT VAN LEIDEN

Versier jouw straat zo rood-wit mogelijk, wees creatief en win op Burendag op 28 september de felbegeerde titel 'Rood-witste straat van Leiden 2024'. Alles mag: vlaggen, stoepkrijt, slingers, was- en vlaggenlijnen, ingepakte huizen, bloemperken... leef je uit! Meld jouw straat uiterlijk 24 september aan op onze website en ga aan de slag met je burens.

DE GROTE OPTOCHT BEKIJK JE NATUURLIJK IN...

... rood-wit! Met dit jaar gewoon een extra schepje rood-wit erbovenop. Maak het kijken naar de Grote Optocht nóg leuker door niet alleen jezelf, maar ook je vrienden, familie, burens, collega's en/of familie uit te rusten met de meest in het oog springende, opvallende rood-witte outfits. En word je door Leidse Glibber Emile van Aelst, die voor de optocht uitloopt, op de foto gezet? Dan doe je automatisch mee met de Rood-witwedstrijd en maak je kans op gave prijzen. Of het nu je allereerste 3 oktober is, of je bent de tel kwijt. Iedereen is welkom om deel te nemen.

Hebben we je gemist tijdens de optocht en wil je toch kans maken? Mail dan uiterlijk 4 oktober een foto van jouw te gekke rood-witte outfit naar ikdoemee@3october.nl.

De jury beoordeelt na afloop van de viering alle kanshebbers. De genomineerden worden na 3 oktober bekendgemaakt via Facebook, Instagram en de website van de 3 October Vereeniging. Zij ontvangen, naast eeuwige roem, een bericht voor de prijsuitreiking. Niemand gaat met lege handen naar huis.

DUURZAAM UPCYCLEN

Leiden rood-wit kleuren doen we natuurlijk niet met kilometers aan plastic. Dit jaar pakken we het net iets anders aan en gaan we rode en witte stoffen hergebruiken, upcyclen. Afgelopen zomer hebben basisscholen, buurthuizen en verzorgingshuizen rode en witte stoffen verzameld.

VERZAMELEN, VERMAKEN, VERSIEREN

In september gaan we aan de slag om de verzamelde stoffen tot kilometers rood-witte slingers te vermaken waarbij iedereen een eigen slinger kan ontwerpen. Daarna kan de hele stad de gemaakte slingers op verschillende punten gratis komen ophalen om er de straten rood en wit mee te versieren. Heel leuk om te doen en prachtig om te zien. Bovendien wordt de viering op deze manier naast kleurrijk ook duurzaam, want zulke mooie slingers wil je natuurlijk bewaren voor volgende jaren!

Meer informatie over alle rood-witacties, ophaalpunten en meer, vind je op de website van de 3 October Vereeniging.

VANUIT GRONINGEN FELICITEERT
DE KONINKLIJKE VEREENIGING VOOR VOLKSVERMAKEN
DE 3 OCTOBER VEREENIGING LEIDEN
MET 450 JAAR LEIDENS ONTZET

EEN MOOIE VIERING GEWENST!

VOLKSVERMAKENGROHINGEN.NL

Slot en Sleutelspecialist
Kluizenhuis
Graveren

Haarlemmerstraat 283-287
2312 DT Leiden info@hetkluizenhuis.nl
071- 5123817 www.hetkluizenhuis.nl

Het Voskuil team
wenst u een goed Ontzet

GENIET VAN GEWELDIGE AANBIEDINGEN EN DRAAG BIJ AAN HET BEHOUD VAN DE 3 OKTOBERVIERING!

Meer en meer Leidse ondernemers zorgen ervoor dat ze het Feest der Feesten nóg leuker maken. Niet alleen met hun (lekkere) artikelen, maar ook doordat een deel van de opbrengst ten goede komt aan de organisatie van Leidens Ontzet.

DE AGTIES DIE WE VOOR DIT JAAR AL BEKEND MOGEN MAKEN, ZIJN:

- Bakker van Maanen: 3 October Tompouces. Rode tompouces met Leidse sleutels, in de week voor en tijdens Leidens Ontzet.
- Leidsch Bier: bierpakket Helden van Leidens Ontzet. Het bierpakket bestaat uit vier flesjes met ieder een 'Held van Leidens Ontzet', waaronder Moons: een kruidig, blond haverbier van 5% naar 15e-eeuws Leids recept.
- Olala Chocola: haring & wittebrood maar dan van heerlijke chocolade. Om zelf op te eten of iemand anders mee te verrassen. De haring was nog nooit zo zoet.
- Wijnkoperij La Bordelaise: verkoop van 3 Octoberwijn in september en oktober. Een wijn die bij uitstek geschikt is om te drinken bij de hutspotmaaltijd.

Zie onze website www.3october.nl en de 3 Oktober-app voor de meest recente acties.

HEEL LEIDEN DANST... MET ARMIN VAN BUUREN

Dansend naar 3 oktober en dan ook nog eens met de hele stad. Armin van Buuren gaat op 2 oktober de dansende feestgangers overal in de stad opzweepen met zijn beats. Dat gebeurt op weergalozige wijze ter viering van dit speciale jubileumjaar.

Armin's show zal op verschillende plekken in de binnenstad zichtbaar, hoorbaar en voelbaar zijn tussen 23.00 en 24.00 uur. Door meerdere locaties met elkaar te verbinden kan de hele stad bij hetzelfde dansfeest zijn. En vieren we met zijn allen dat het 450 jaar geleden is dat Leiden werd ontzet door de Geuzen.

Deze unieke avond wordt mogelijk gemaakt door Leidenaar Armin van Buuren, Gemeente Leiden, 3 October Vereeniging en de Club van 100.

DUIVENPOST IN GEHEIMSCHRIFT Win een rood-witpakket

Door het beleg door de Spanjaarden waren de Leidenaars zo uitgehongerd, dat ze zelfs honden, katten en ratten aten. En duiven. Ook Willem Cornelisz. Speelman offerde zijn eigen duiven op; overigens niet door ze op te eten, maar door ze onbaatzuchtig aan te bieden aan het stadsbestuur.

Dankzij zijn postduiven kon het Leidse stadsbestuur namelijk in briefcontact blijven met Prins Willem van Oranje in Delft. Op 28 september 1574 arriveerde de eerste brief die geuzenleider Louis de Boisot had gestuurd. De volgende dag kwam de tweede brief, met de blijde boodschap dat de Watergeuzen in aantocht waren. De dijken rondom de stad waren doorgestoken en de Spanjaarden vluchtten voor het wassende water. De stad was gered. Op zondag 3 oktober 1574 voeren de Watergeuzen met haring en wittebrood de stad binnen.

Zonder de duivenpost zou Leiden niet hebben geweten dat de redding nabij was en zou burgemeester Pieter van der Werf zich wellicht hebben overgegeven. De duiven van Willem Cornelisz. Speelman waren dus van groot belang voor Leidens ontzet. Op 3 oktober 1578 ondertekende stadssecretaris Jan van Hout daarom namens de stad Leiden een oorkonde waarbij aan Willem Cornelisz. het recht werd toegekend zich voortaan 'Van Duyvenbode' te noemen. Bovendien kreeg hij het recht een familiewapen te voeren.

De tekst van de duivenpost anno 1574 was opgesteld in geheimschrift en is voor het nageslacht bewaard gebleven. Aan de Leidenaars anno 2024 de opdracht de tekst te ontcijferen en daarna de cijfercode te gebruiken om de opdracht daaronder op te lossen. Met het antwoord hierop maak je kans op een mooi prijzenpakket.

BEGIN BERICHT:

1 - 8 - 9 - 10 - 1 - 11 - 21 - 9 - 12 - 15 - X
 - 17 - 14 - 11 - 3 - X - 4 - 21 - 21 - 12 - 15 -
 20 - 26 - 3 - 21 - 6 - X - 16 - 21 - 12 - 15 - X
 - 18 - 11 - 21 - 6 - 11 - 9 - 19 - 0 - 5 - 7 - X
 - 25 - 21 - 7 - 21 - 19 - X - 19 - 21 - 14 - 12 -
 22 - 21 - X - 20 - 8 - 15 - 21 - 6 - 19 - 21 - 14
 - 3 - 21 - 9 - X - 20 - 11 - 15 - 15 - 21 - 25 -
 6 - 13 - 13 - 1 - X - 16 - 11 - 21 - 15 - 21 - 6
 - 0 - 18 - 8 - 9 - 0 - 1 - 21 - 6 - 0 - 20 - 21 - 6
 - 4 - X - 24 - 14 - 15 - 12 - 16 - 13 - 15 - 0 -
 23 - 21 - 15 - 0 - 10 - 7 - 8 - 16 - 12 - 15 - 14
 - 10 - X - 15 - 8 - 16 - 15 - 13 - 21 - X - 24
 - 13 - 9 - 19 - 21 - 6 - X - 13 - 9 - 15 - 3 - 21
 - 15 - X - 13 - 16 - 15 - 13 - 2 - 24 - 15 - X -
 1 - 6 - 11 - 21 - 0 - 13 - 2 - 15 - 13 - 25 - 21
 - 6 - 0 - 18 - 21 - 6 - 21 - 21 - 9 - 11 - 19 - 11
 - 9 - 19 - X - 20 - 8 - 6 - 21 - 9 - 23 - 8 - 6 -
 10 - 15 - X - 7 - 14 - 9 - 8 - 16 - 8 - 6 - 10 - X
 - 10 - 13 - 6 - 8 - 8 - 7 - X - 18 - 14 - 14 - 6 -
 20 - 21 - 6 - 10 - X - 23 - 11 - 9 - 11 - 10 - 13
 - 6 - 8 - 8 - 7 - X - 6 - 21 - 18 - 21 - 11 - 7 - 7
 - 7 - 21 - X - 18 - 8 - 7 - 1 - 21 - 3 - X - 7 -
 13 - 14 - 11 - 12 - 0 - 1 - 21 - 0 - 25 - 13 - 11
 - 12 - 13 - 15 - X - 22 - 8 - 9 - 0 - 18 - 8 - 9
 - 0 - 24 - 13 - 14 - 15 - X - 22 - 8 - 9 - 0 - 18
 - 8 - 9 - 0 - 1 - 21 - 6 - 0 - 1 - 13 - 21 - 12 - X
 - 16 - 13 - 12 - 15 - 1 - 14 - 11 - 4 - X - 23 -
 8 - 19 - 1 - 8 - 7 - 21 - 9 - 8 - 0 - 23 - 13 - 13
 - 9 - 12 - X - 20 - 11 - 7 - 7 - 21 - 23 - 0 - 18
 - 8 - 9 - 0 - 13 - 6 - 8 - 9 - 22 - 21 -

EINDE BERICHT**WAT STAAT HIERONDER?**

23 - 1 - 7 - 5 - 5 - 11 - 18 - X - 23 - 23 - 5 - 5
 - 11 - 18

18 - 11 - 21 - 6 - 24 - 13 - 9 - 1 - 21 - 6 - 1
 - 18 - 26 - 4 - 15 - 11 - 19 - X - 22 - 8 - 8 - 6
 - X - 7 - 21 - 11 - 1 - 21 - 9 - 12 - X - 19 - 9 -
 15 - 3 - 21 - 15

EEN PAAR TIPS:

1 = D
 7 = L
 X = spatie

Mail voor 1 oktober 2024 het antwoord naar ikdoemee@3october.nl o.v.v. naam en telefoonnummer. Onder de inzenders met het juiste antwoord verloten we een rood-witpakket, waarmee je geheel in stijl Leidens Ontzet kunt vieren.

MINIKORAAL

Hoe doen ze dat toch, die juffen en meesters?

Elk jaar komen tientallen schoolklassen uit Leiden en de regio naar het Garenmarkplein voor het zingen van traditionele en nieuwe liedjes over het beleg en ontzet van Leiden. We vroegen drie leerkrachten die al jaren met hun klas naar de Minikoraal komen: hoe doen ze dat toch? Hoe zorg je dat de kinderen alle liedjes leren, wanneer begin je met oefenen. En welke tradities hebben ze rondom de Minikoraal?

Johan Stijnen, St. Josephschool

WANNEER BEGIN JE MET OEFENEN?

Zodra wij de muziek en de boekjes binnenkrijgen, starten we met het aanleren van de liedjes. De meeste liedjes zijn bij de kinderen wel bekend en dan is het oefenen, oefenen, oefenen. We doen dit regelmatig met alle kinderen bij elkaar. Dan zitten er 100 kinderen in een klas, altijd weer een dolle boel!

WAT IS HET LASTIGSTE LIED?

De lastigste liedjes om aan te leren zijn de wat oudere liedjes zoals Berg op Zoom en Het lied van Koppelstock.

WAT SPREEKT KINDEREN HET MEEST AAN?

Leuk om te zien dat de Minikoraal wat moderner wordt. Je ziet dat de kinderen deze liedjes snel oppikken en enthousiast meezingen. Al blijven La la la Leiden en Pieter van der Werf natuurlijk klassiekers!

HEBBEN JULLIE TRADITIES RONDOM DE MINIKORAAL?

Op de dag van de Minikoraal komen de kinderen in het rood-wit naar school. Als de schooldeuren worden geopend, zingen we met de groepen 7 en 8 in de aula enkele liedjes en in de pauze eten we hutspot. En ik vier mijn verjaardag!

WAT DOE JE MET SLECHT WEER?

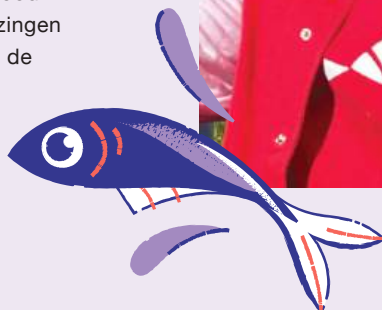
Slecht weer hebben we gelukkig nog niet vaak meegemaakt tijdens de Minikoraal. Toch slecht weer? Dan een regenpak aan, paraplu's mee en gaan!

HOE KOM JE MET AL DIE KINDEREN VEILIG OP HET TERREIN?

We lopen met de hele school in een lang rood-wit lint naar de Garenmarkt. De heenweg gaat altijd goed, de terugweg is altijd een rommel. Iedereen loopt door elkaar, maar uiteindelijk is iedereen weer veilig op school.

HEB JE NOG EEN MOOIE HERINNERING OF LEUKE ANEKDOTE DIE JE WILT DELEN?

Twee jaar geleden mochten kinderen van onze school op het podium staan om te zingen. Dat was een bijzondere ervaring!

Bunnig Partners

accountants + adviseurs

Vijf Meilaan 135-A • 2321 RK Leiden • 071 5311 321
 mailbox@bunnig.nl • www.bunnig.nl

De sleutel
 tot succes

Stichting
 De Leidse Rederij

Wintervaarten

Wij varen door!
 Vaar mee door prachtig winters Leiden
 inclusief dekens en warme drankjes!
www.leidserederij.nl

Silvia de Ruiter, Het Kompas

HOE KRIJG JE DE LIEDJES ERIN BIJ DE KINDEREN?

Door heel vaak met ze te oefenen en hoe enthousiaster jij als leerkracht bent, hoe enthousiaster de kinderen worden. We beginnen met oefenen zodra we van jullie te horen krijgen welke liedjes er gezongen gaan worden. Vaak zijn het dezelfde liedjes en omdat we nu al meerdere jaren meedoen, en je ze als leerkracht kent, is het nog makkelijker om ze aan te leren.

WAT IS HET LASTIGSTE LIED?

We hebben niet één lastig lied. Het eerste jaar dat we De Heldendaad, op de muziek van Armin van Buuren moesten oefenen, was dat wel heel erg lastig, maar omdat we hem nu zelf goed kennen, is het prima te doen. Je merkt dat de kinderen de oudere liedjes minder leuk vinden. Stad van mijn hart is niet echt populair. La la Leiden, Leve de legende, het Geuzenlied en natuurlijk Pieter van der Werf zijn de liederen die de kinderen het allerleukst vinden.

WAT DOE JE MET SLECHT WEER?

Als het slecht weer is, laten we de kinderen een regenpak aantrekken en gaan we gewoon. Ik kan me eigenlijk niet herinneren dat we heel erg nat zijn geregend. Of ik ben dat vergeten, omdat het zo leuk is en je de regen gewoon weer vergeet. En laten we eerlijk zijn, regen hoort toch bij 3 oktober?

HOE KOM JE MET AL DIE KINDEREN VEILIG OP HET TERREIN?

We gaan met alle kinderen met de fiets naar school en het is bijna een rechte weg vanaf school, dus dat is goed te doen. Het oversteken van de Churchilllaan is altijd een beetje spannend, maar gelukkig gaat dit altijd goed.

HEB JE NOG EEN MOOIE HERINNERING OF LEUKE ANEKDOTE DIE JE WILT DELEN?

Ja, dat mijn beide kinderen naar de Minikoraal zijn geweest ondanks dat ze in Voorschoten op school zaten. Het zijn en blijven Leidse jongens en hoort dit ook niet gewoon bij de opvoeding van elk Leids kind? Met elkaar het mooiste feest van het jaar inluiden. Ik hou ervan!

Wouter Noya, Dalton de Leeuwerik**HOE KRIJG JE DE LIEDJES ERIN BIJ DE KINDEREN?**

Wanneer we de spullen binnenkrijgen, printen we de boekjes voor elk kind en oefenen de liedjes met de tekst erbij. De liedjes laten we horen via een Spotify-playlist, speciaal voor 3 oktober gemaakt.

WAT IS HET LASTIGSTE LIED?

Vaak is er wel een nieuw lied, dat is dan wat lastig. Gelukkig kan je op het terrein meezingen via een groot scherm.

WAT SPREEKT KINDEREN HET MEEST AAN?

La la la Leiden en Pieter van der Werf.

HEBLEN JULLIE TRADITIES RONDOM DE MINIKORAAL?

We eten eerst hutspot en gaan in de middag met de fiets naar Leiden.

WAT DOE JE MET SLECHT WEER?

Regenkleding aan en gaan!

HOE KOM JE MET AL DIE KINDEREN VEILIG OP HET TERREIN?

Een aantal hulpouders gaat mee en het wordt goed aangegeven. Van tevoren weet je in welk vak je zit.

HEB JE NOG EEN MOOIE HERINNERING OF LEUKE ANEKDOTE DIE JE WILT DELEN?

Dat Jochem Myjer ook op het podium stond en samen met alle kinderen La la la Leiden aan het zingen was! En twee leerlingen uit mijn groep hebben vorig jaar op het podium gedanst.

3 OCTOBER OPTOCHT

In 1910 hield de maskerade op. Het werd te duur om het te organiseren. De 3 October Vereeniging was toen zelf al begonnen met een jaarlijkse optocht op 3 oktober. Deze kwam democratischer tot stand dan de maskerades, vertelt Surie. “De hele stad mocht eraan meedoen. En dat mag nog steeds.”

Surie kan het iedereen aanraden om een keer als figurant mee te doen met de optocht. “Het is zo leuk om de optocht van de andere kant mee te maken en al die mensen langs de kant van de weg te zien. Dat geeft heel veel energie. Het zijn ook geen vijf minuten of fame hè, maar meer dan drie uur. Sommige mensen gaan zo op in hun rol dat ze hun optocht-kostuum niet meer uit willen doen en de rest van het feest verkleed willen vieren. Maar ja, die kostuums moeten terug naar Hoppezak. Dit Leidse bedrijf is overigens ook onlosmakelijk verbonden met de optocht. Want Hoppezak doet ook al meer dan 100 jaar mee.”

LEIDSE SPORTTENUES

Een aantal van deze kostuums is te zien in de tentoonstelling. “In één ruimte gaan we een optocht opstellen met allemaal

poppen in kostuums. Daar is ook duidelijk aan te zien dat we door de eeuwen heen behoorlijk wat langer zijn geworden in Nederland. De oudere kostuums passen alleen op jongens-poppen.”

In een andere ruimte wordt het historische verhaal van de optochten en maskerades verteld aan de hand van oude prenten en gravures, en recente en heel oude filmbeelden. De vele optochtaffiches worden tentoongesteld en de Leidse sportverenigingen zijn gevraagd om een sporttenu in te leveren. Want de taptoe mag in dit optochtoverzicht natuurlijk ook niet ontbreken.

“Daar heeft echt bijna heel Leiden in meegelopen. We hopen ook dat heel Leiden naar deze tentoonstelling komt kijken. Met een beetje geluk zien ze zichzelf terug op de vele foto's en filmbeelden die in het museum te zien zijn.” De tentoonstelling is voor het publiek van 21 september tot en met 2 maart 2025 te bezoeken in Museum De Lakenhal. Op de ochtend van 3 oktober kunnen mensen de tentoonstelling gratis bezoeken. Want traditiegetrouw is het museum dan vrij toegankelijk voor iedereen.

GRATIS NAAR OPTOCHT-TENTOONSTELLING IN MUSEUM DE LAKENHAL

In dit jubileumjaar organiseren de 3 October Vereniging en Museum De Lakenhal een bijzonder uitje. Op vrijdag 27 en zaterdag 28 september kun je op vertoon van je lidmaatschapskaart* van de 3 October Vereniging gratis de tentoonstelling Leiden viert feest – 450 jaar optochten in Museum De Lakenhal bezoeken.

Tijdens deze speciale ledendagen staan er enthousiaste rondleiders op zaal om toelichting te geven over vierenhalf eeuw Leidse-optochtengeschiedenis.

Voor informatie zie: www.lakenhal.nl/activiteiten

**Een persoonlijk lidmaatschap en lidmaatschap voor het leven geven gratis toegang voor 1 persoon; duo-lidmaatschap voor 2 personen en gezinslidmaatschap voor max. 4 personen.*

Ken jij de Historische Vereniging Oud Leiden al? Oud Leiden bevordert de kennis van de geschiedenis van Leiden e.o. en beschermt het culturele erfgoed.

Lid worden kost €27,50 per kalenderjaar
www.oudleiden.nl

HISTORISCHE VERENIGING OUD LEIDEN

Leidens Ontzet: een springlevende traditie

Bij Erfgoed Leiden en Omstreken vind je alles over de geschiedenis van Leidens Ontzet en de herdenking en viering daarvan. Verwonder je over prachtige affiches, aflezingsboeken, kaarten en rekeningen van beloningen voor gedode Spanjaarden. Meer weten over drie oktober tradities? Kijk op: www.erfgoedleiden.nl/drieoktober

Het binnenvaren van de geuzenvloot. Steendruk door S. Lankhout, 1880. Erfgoed Leiden en Omstreken.

Ontdek meer in ons verleden

ARCHIEF

MONUMENTEN

ARCHEOLOGIE

DE NIEUWE GEUZEN OP EEN SPANNEND AVONTUUR

De musical De Nieuwe Geuzen neemt je mee op een spannend avontuur met Amir, Fleur, Sem en Imane. Terwijl de kinderen nieuwsgierig de opbouw van de kermis verkennen, stuiten ze op iets vreemds. Als de eigenaar van het reuzenrad er even niet is, begint een mysterieus figuur aan het reuzenrad te sleutelen. Is deze persoon van plan het reuzenrad te saboteren? Of misschien wel de hele kermis?

Deze ontdekking markeert het begin van een intrigerende speurtocht door de stad. Onze jonge helden volgen verdachte sporen, trotseren ongelovige volwassenen en zelfs de burgemeester komt in beeld. Tijdens de zoektocht ontdekken ze niet alleen de verborgen kanten van de stad, maar ook elkaars unieke talenten en verhalen. Wie is de saboteur die het 3 oktoberfeest bedreigt? En kunnen zij dit iconische evenement redden? Laat je betoveren door een verhaal vol spanning, humor en hartverwarmende momenten. De Nieuwe Geuzen is meer dan een musical; het is een viering van vriendschap, gemeenschapszin en een verbondenheid met de regio. Dit wil je niet missen!

De musical wordt gespeeld op het podium op het Garemarktplein. Toegang is gratis, maar reserveren verplicht via de 3-Oktoberapp.

RUBBEREN HENKIE

WAT BETEKENT DE VIERING VAN LEIDENS ONTZET VOOR JULLIE?

“Met ieder optreden wanneer we ‘3 Oktober’ spelen, is de inleiding altijd: ‘Het volgende liedje gaat over het aller-aller-aller-mooiste feest van de hele wereld!’ Het nummer

‘3 Oktober’ van Rubberen Robbie vertolkt nog steeds precies waar het feest voor staat.”

HOVEEL OPTREDENS GEVEN JULLIE GEDURENDE HET FEEST OF DE VOORPRET ERVAN?

“We hebben jaren gehad dat we drie optredens deden op 2 oktober en drie op 3 oktober. Maar we zijn ook geen 20 meer, hoorrr! Met al je instrumenten over de kermis slepen, je komt helemaal nergens door! Nu doen we er totaal drie.”

WAT IS VOOR JULLIE HET HOOGTEPUNT VAN HET FEEST?

“Te veel om op te noemen: een lekker koud biertje, hutspot, biertje, kermis, biertje, loempia, biertje, haring, biertje, oliebol, biertje, optreden, tien biertjes, broodje shoarma, biertje... Het hele Leidens Ontzet is één groot hoogtepunt!”

WAT IS JULLIE MOOISTE HERINNERING AAN EEN OPTREDEN TIJDENS HET ONTZET?

“Eigenlijk hebben we alleen maar mooie herinneringen! Als wij optreden staat het altijd he-le-maal vol! Als we dan het eerste nummer inzetten, De Kater komt altijd later, merk je al snel dat het publiek er zin in heeft. En hoe mooi is het om zo veel mensen al die liedjes mee te zien zingen. Wij vinden het belangrijk dat iedereen zich vermaakt, dan hebben wij ook een topdag! Dan stappen we voldaan van het podium af.”

WELK NUMMER IN JULLIE 3 OKTOBER-SETLIST MAG ABSOLUUT NIET ONTBREKEN EN WAAROM?

“Hebbie Ouwe Kranten: niet heel bekend, maar die vinden wij zelf heel leuk om te spelen. Onze echte fans kennen alle liedjes wel, maar het is juist een uitdaging om ook de mensen die de liedjes niet goed kennen alles mee te laten zingen.”

HOE VOELEN JULLIE JE OP 4 OKTOBER?

“Verdrietig... nog 364 dagen wachten tot het weer zover is.”

DE SLECHTE BAND

WAT BETEKENT DE VIERING VAN LEIDENS ONTZET VOOR JULLIE?

“2 oktober, collectief Taptoe kijken. 3 oktober is een volle dag. Sommigen van ons halen haring en wittebrood. Daarna gaan we met z’n allen ontbijten en naar de kermis. Nadat er een zak oliebollen is gehaald, gaan we naar ons optreden.”

HOEVEEL OPTREDENS GEVEN JULLIE GEDURENDE HET FEEST?

“Dit jaar spelen we bij het A-Meezing-Festival en op 3 oktober bij Café de Keyzer.”

WAT IS VOOR JULLIE HET HOOGTEPUNT VAN HET FEEST?

“Vorig jaar was het A-Meezing-Festival, zeker door het weer, een succes. Ons terugkerend optreden bij De Keyzer is al jaren een van de mooiste optredens van het jaar.”

WAT IS JULLIE MOOISTE HERINNERING AAN EEN OPTREDEN TIJDENS HET ONTZET?

“We hebben al op heel veel plekken in de stad gespeeld. Bij onder andere Vooraf en Toe, Koetshuis De Burcht, Four Reasons, Stadhuisplein, Cafe Rembrandt, l’Espérance en de laatste jaren bij Café de Keyzer. In het begin kenden we iedereen die kwam kijken nog bij naam. Bij De Keyzer is het tegenwoordig een swingende menigte waar jong en oud aan het feestvieren is. Geweldig! Ook bijzonder was ons 3 oktober-optreden tijdens corona. Er was toen nauwelijks iets te doen in Leiden. Een surrealistische ervaring. Maar wij konden toch spelen. Aan het eind van ons optreden kwam er een man naar ons toe. Hij zei dat dit het échte 3 oktober is. Wij hadden zijn 3 oktober helemaal goed gemaakt en hij kon er weer een jaar tegenaan. De tranen stonden in zijn ogen en in die van ons...”

WELK NUMMER IN JULLIE 3 OKTOBER SETLIST MAG ABSOLUUT NIET ONTBREKEN?

“Ons eigen nummer Het is weer 3 oktober.”

HOE VOELEN JULLIE JE OP 4 OKTOBER?

“Dan hebben we eigenlijk al zin in het volgende jaar.”

BARRY BADPAK

LEIDENS ONTZET IS HOOGSEIZOEN VOOR JULLIE, OF NIET?

Wouter Vermeulen: “Dat denken mensen, maar dat valt wel mee. In een ‘normaal’ weekeinde treden we soms negen keer op. Vier optredens op 2 en 3 oktober is dan best overzichtelijk. We selecteren. We spelen alleen op wat wij de leukste podia vinden. Voor de rest genieten we zelf van het feest.”

HOE ZIET JULLIE ONTZET ER UIT?

Roeland Sluyterman: “We spelen op vertrouwde plekken. Altijd in De Veste. Vaak bij De Uyl. Koornbrug was altijd fantastisch. De Garenmarkt is ook altijd top. Lemmy’s, niet te vergeten...”

Paul Dekker: “Vroeger liep ik mee in de Taptoe, maar daar ben ik nu te oud voor. Ik ga nog wel altijd met mijn pa naar de Koraaizang.”

Roeland: “We gaan ook naar de kermis enzo. Daar hebben we echt wel tijd voor. Ik ben een keer in mijn Barry-outfit gegaan. Dan kun je je lol op, op zo’n kermis.”

WELK NUMMER MAG NIET IN EEN OPTREDEN VAN JULLIE ONTBREKEN TIJDENS LEIDENS ONTZET?

Roeland: “Golden retriever en de grasmaaier. Dan gaat de tent op zijn kop.”

WAT IS VAN ALLE 3 OKTOBER-NUMMERS JULLIE FAVORIET?

Roeland: “Pieter van der Werf! De Minikoraal hè, dat gaat er nooit meer uit.”

Paul: “Dat heb ik ook. Haring, hutspot, wittebrood, dat is mijn favoriet. En daar maakten we dan hele puberale versies van.”

Wouter: “Ik ben opgegroeid in Warmond dus voor mij geen Minikoraal maar ouderwets Rubberen Robbie. Niet ‘3 Oktober’ hoor. Maar ‘Met een stuk in me reet’. Daar moet ik zo om lachen.”

EN OP 4 OKTOBER, HOE IS HET DAN MET JULLIE?

Paul: “Met mij eigenlijk best oké. Gewoon op tijd stoppen. Dat is het geheim.”

Roeland: “Op 2 geef ik gas. Op 3 rem ik af. Na ons laatste optreden ga ik naar huis. Dan gaat mijn vrouw nog even de stad in, en dan lig ik de rest van de avond met een grote grijs op de bank, of in bed.”

Wouter: “Ik lag er altijd helemaal af. Maar dit jaar werk ik niet meer in de horeca en ga ik het ‘normaal’ vieren. Dus wie weet valt het mee.”

100 JAAR MONUMENT VOOR LEIDENS ONTZET

In Leiden is de herinnering aan het beleg en ontzet nooit ver weg. Onder andere het standbeeld van burgemeester Van der Werf in het naar hem genoemde park zorgt dat die herinnering levend blijft. Tijdens de Taptoe op 2 oktober nemen burgemeester en wethouders hier het defilé af van een paar duizend enthousiaste deelnemers.

Een even belangrijke rol is op 2 oktober weggelegd voor een kleiner, maar niet minder indrukwekkend monument: Leidens Ontzet, bij het Plantsoen. Het stenen gedenkteken is in de volksmond beter bekend als het Jan van Hout-

monument; niet verwonderlijk omdat het pal gelegen is naast de Jan van Houtbrug en de Jan van Houtkade.

Honderd jaar geleden werd dit monument onthuld in aanwezigheid van Koningin Wilhelmina en Prins Hendrik, burgemeester De Gijselaar en andere hoogwaardigheidsbekleders. Het is gewijd aan de vier helden uit de strijd tegen de Spanjaarden: Willem van Oranje, leider van militaire campagnes tegen het Spaanse bewind; stadssecretaris Jan van Hout; Jan van der Does, bevelhebber tijdens het 'tweede beleg' en Geuzenadmiraal Louis Boisot.

De Haagse kunstenaar Johan Altorf, een van de grote namen rond 1900, kreeg de opdracht voor het gedenkteken. Het werd een vrijstaand monument, met de gestileerde portretten van de vier hoofdrolspelers. Hoe begenadigd hij was, blijkt wel uit het feit dat tal van zijn werken zich bevinden

Keurslager Groeneveld
De hutspotspecialist

Luifelbaan 26
Wassenaar
keurslaggeroeneveld.nl

**JAPANMUSEUM
SieboldHuis**

Het mooiste
uit Japan
in Leiden

Het is altijd feest bij

HOPPEZAK

kledingverhuur

Pieterskerkgracht 20 – Leiden
info@hoppezak.nl - www.hoppezak.nl

**Leids Ontzettend
Lekkers!**

Marsepein hutspot | Sleutelkoekjes | Leidse bol

Jacobs
est. 1966

Jacobsbanket.nl
Nieuwe Rijn 43 Leiden

in musea, waaronder het Rijksmuseum Amsterdam, het Kröller-Müller Museum, het Drents Museum, het Museum De Fundatie, Kunstmuseum Den Haag en Museum Boijmans Van Beuningen.

Na honderd jaar is het Jan van Houtmonument nog steeds een plek waar mensen in groten getale samenkomen en nadenken over de geschiedenis en de offers die destijds zijn gebracht voor vrijheid.

MAXIKORAAL LIVE IN CONCERT

Groot concert aan de vooravond van 450 Jaar 3 October

In Maxikoraal Live in Concert komt alles samen waar jong én oud in Leiden van kan genieten, namelijk samen zingen. Daarom is er deze jubileumviering een Maxikoraal.

De Minikoraal is al tientallen jaren een onuitwisbaar onderdeel van de viering en herdenking van Leidens Ontzet, en vult ook dit jaar het Garenmarktplein. Jaarlijks zingen ruim drieduizend kinderen van de groepen 7 en 8 uit de hele regio uit volle borst mee met oude en nieuwe hits in de aanloop naar 3 oktober. Dus het wordt tijd om alle kindertjes van toen, waarvan velen inmiddels zelf kinderen hebben, te verzamelen voor een grote opfrisbeurt. In Maxikoraal Live in Concert op 1 oktober komen het Maxikoraal en Live in Concert samen. Op een groot plein met een groot podium onder een hele grote tent gaan we samen zingen, dansen, herinneringen ophalen en herinneringen maken.

Het begeleidend gigaorkest bestaat uit de muzikanten van K&G 3 in de basis en Leidenaars die op gevorderd niveau strijk-, slagwerk- en blaasinstrumenten spelen. Tijdens een scratchdag in aanloop naar dit concert, zal de voltallige bezetting in één lange repetitie alle materiaal doorwerken, samen met de gastmusici.

OVER EEN HELDIN, STRIJD, DILEMMA'S, HONGER ÉN VRIJHEID

Wie wil zich in de oudste schouwburg van Nederland laten meevoeren naar de roerige tijd van het beleg van Leiden? Voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van Leiden brengt de Leidse Schouwburg een speciale theatervoorstelling op de planken!

Het theaterstuk Beleg is een actuele versie van het stuk van de Leidse ereburger Lucretia van Merken, dat zij in 1774 schreef over de beslissende rol van Magdalena Moons tijdens het beleg. In het stuk corrigeert Lucretia van Merken het tot dan toe bestaande beeld van Magdalena als iemand die alleen op eigen gewin uit was.

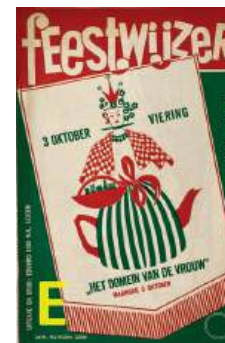
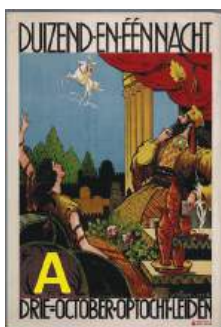
Het Beleg der stadt Leyden werd tot diep in de 19e eeuw jaarlijks uitgevoerd in de Leidse Schouwburg. In het jubileumjaar van 450 jaar 3 October wordt de (gemoderniseerde) voorstelling opnieuw op de planken gebracht. Zo wordt de geschiedenis van de stad op bijzondere wijze tot leven gebracht.

Kaarten zijn te koop via de website van de Leidse Schouwburg: www.leidseschouwburg-stadsgehoorzaal.nl.

WEET JIJ WELKE POSTER BIJ WELK JAAR HOORT?

De Slag om Leiden - een jaarlijkse benefiet waarvan de opbrengst bestemd is voor het Leidse Hospice Issoria - stond dit jaar helemaal in het teken van het jubileumjaar 450 Jaar 3 October. Een van de vragen in de quiz was het matchen van themaposters met jaartallen. Die vraag vonden we zo leuk dat we hem hier, met dank aan de organisatie van De Slag om Leiden, nogmaals delen. Weet jij welke poster bij welk jaar hoort (zonder te googelen)? De juiste antwoorden vind je op 3october.nl/themaposters.

☐	1911	☐	1926	☐	1935
☐	1949	☐	1960	☐	1970
☐	1979	☐	1992	☐	2003
☐	2015	☐	2021		

Van Emmerik.

ONDERHOUD EN SPECIAALREINIGING

✓ Glas ✓ Gevel ✓ Dakreiniging

www.vanemmerikonderhoud.nl

PLEINTAPTOE

TAPTOE MET LEIDSE STREEKORKESTEN

De Pleintaptoe sluit aan bij het thema van de Grote Optocht, Leidse Streken, en heeft daarom gekozen voor orkesten uit de Leidse regio. K&G3 verzorgt vanaf 13.00 uur het voorprogramma op het Garenmarktplein. Om 14.00 uur start de taptoe met de volgende orkesten (in willekeurige volgorde): TTH, Trommelgroep West Nederland (TWN), Adest Musica, AMIGO, TAMARCO, M.E.T.R.O., Laurentius, Red Rose of Lochbuie, Junioren K&G, Senioren K&G.

Het belooft weer een mooi spektakel te worden dus wees er op tijd bij op het Garenmarktplein.

Smit *Wonen in sfeer*

VLOERRUH | RRAAMDECORATIE |

GORRRDIJNEN |

BEHANG

LANGE MARE 98, LEIDEN
071-5123913 | WWW.SMIT-INTERIEUR.NL

koolmoes infra

wenst je een fijn
Leidens Ontzet

www.koolmoes-infra.nl

Lions Club Leiden Lugdunum Dualis
collecteert weer bij de Grote Optocht

3 oktober 2024 is het goede doel:
Voedselbank Leiden e.o.

Doneer nu al via de QR-Code!
Tot ziens op 3 oktober

LEKKER LEIDS MEEZINGEN MET MART HOOGKAMER

Bij bijna elk onderdeel van de herdenking en viering van Leidens Ontzet wordt gezongen, al is het alleen maar het Leids Volkslied. Samen zingen, daar houden Leidenaren van. Het vorig jaar geïntroduceerde A-Meezing-Festival is dan ook nu al een muzikale traditie die niet op de kalender mag ontbreken. Met dit jaar als hoogtepunt: **Mart Hoogkamer!**

PROGRAMMA

14.00 - 14.45 uur Komen Lopen
 14.45 - 15.00 uur DJ Paul
 15.00 - 15.30 uur Mart Hoogkamer
 15.30 - 16.00 uur DJ Paul
 16.00 - 17.00 uur De Slechte Band

Het evenement is gratis toegankelijk.

450 JAAR OPTOCHTEN

Op zondag 29 september houdt Lakenhal-conservator Jori Zijlmans de jaarlijkse historische lezing over 450 jaar optochten.

Leiden is een stad van optochten. De universiteit werd opgericht met een feestelijke optocht. Later organiseerden de studenten maskerades tot vermaak van de stad. En sinds het einde van de negentiende eeuw wordt jaarlijks een Grote Optocht georganiseerd op 3 oktober, tegenwoordig onder auspiciën van de 3 October Vereeniging. Eerst met vakorganisaties, muziekverenigingen en sportclubs, later met veel pracht en praal in een bijzonder thema.

Zijlmans, conservator geschiedenis bij Museum De Lakenhal, heeft een tentoonstelling samengesteld over de Leidse optochten. In deze lezing onthult Zijlmans wat de Leidse optochten zo bijzonder maakt. Zijlmans promoveerde in 1999 met een proefschrift over de organisatie van het culturele leven in de Republiek. Zij publiceerde succesvolle boeken over de Gevangenpoort (2007), Leidens Ontzet (2011) en Museum De Lakenhal (2019).

De historische lezing is een samenwerking sinds 1997 tussen het Instituut voor Geschiedenis van de Leidse universiteit en de 3 October Vereeniging. In deze jaarlijkse lezing wordt door een wisselende spreker een thema belicht rond het beleg en ontzet van Leiden. De lezingenreeks wordt uitgegeven door Primavera Pers en beleeft dit jaar de 28e editie.

De historische lezing wordt gehouden op zondag 29 september om 15.00 uur, in het Academieggebouw, Rapenburg 73 te Leiden. Gratis toegangskarten voor de lezing zijn op 29 september vanaf 14.00 uur op te halen in het Academieggebouw, zolang de voorraad strekt. Er worden maximaal 2 karten per persoon verstrekt.

EXTRA FEESTELIJKE 3 OCTOBER UNIVERSITY

**Ben jij benieuwd hoe je een menselijk skelet in elkaar zet?
Weet jij welke scheikunde dagelijks om je heen te vinden
is? En hoe makkelijk laat jij je foppen door nepnieuws?
Ontdek dit en meer tijdens 3 October University!**

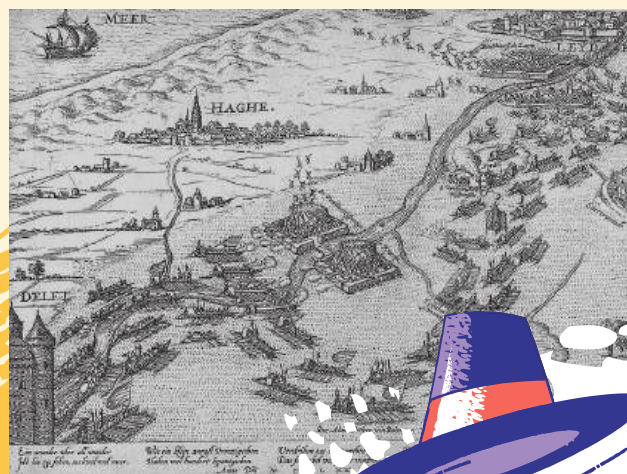
Dit jaar is de 3 October University extra groot en feestelijk vanwege een heel speciale viering: 450 jaar 3 October! In samenwerking met LVVS Augustinus zorgt Universiteit Leiden voor een WetenschapsWarenMarkt vol met kraampjes met feitjes, wetenschappelijke spellen en speurtochten. Behaal je onderzoeksdiploma door het helpen van een echte professor. Ervaar hoe jij omgaat met het maken van moeilijke keuzes onder stress. Help mee met het in kaart brengen van de Leidse luchtkwaliteit. Of doe mee met spellen die de Mesopotamiërs vroeger al speelden. Voor jong en oud is van alles te ontdekken en te leren!

JAARLIJKSE DIENST IN TEKEN VAN LEIDSE STREKEN

We vieren jaarlijks het ontzet en gedenken onze heroïsche 16e-eeuwse stadsgenoten, maar wie denkt daarbij ook aan de regio? De buurgemeenten hadden het ook zwaar te verduren. Het water dat de Geuzen naar de stad vervoerde, stroomde vanuit Maas en IJssel richting Leiden, waardoor een groot deel van het land natte voeten had en landbouwgrond jarenlang onbruikbaar was. En dan waren er nog de plunderende Spanjaarden en Geuzen die huishielden in omliggende dorpen.

Dit jaar gaat daarom ds. Arlette Brabander-Schuytvlot voor. Zij was eerder predikant in Benthuizen, dat in 1574 totaal overstromde, en bekleedt die functie momenteel in Voorburg, dat tijdens de inundatie Voorburg sur Mer werd. Katwijk aan Zee hield het droog, maar omdat de Katholieke Andreaskerk aan de boulevard protestant werd, staken Spaansgezinde troepen de kerk in brand. Aan het Katwijks Mannenkoor daarom dit jaar de eer Jubilate te zingen. Verder werken het Orkest van de Koninklijke Luchtmacht, organist Jan Verschuren en tolk gebarentaal Sebastiaan Boogaard mee.

LEIDSE STREKEN: DE GROTE OPTOCHT ZIT ER VOL MEE!

450 jaar geleden vochten Leiden en omstreken tegen de Spanjaarden voor vrijheid. Deze vrijheid vieren we al 450 jaar met elkaar. De Grote Optocht neemt je mee via het Ontzet, de oprichting van de universiteit en de Maskerade naar Leiden en omstreken. We wandelen door de geschiedenis en ontmoeten bekende Leidenaars met streken....want een echte Leidenaar verliest zijn streken nooit!

ALGEMENE AANWIJZINGEN

Om de Grote Optocht aaneengesloten en zonder gaten door de stad te laten lopen, vragen we alle deelnemers en het publiek om de stoet zonder oponthoud te laten passeren. Het is niet toegestaan om deelnemers van rookgerei, drank of etenswaren te voorzien. Om historische redenen wordt een uitzondering gemaakt bij Sociëteit Minerva. Hier brengen de burgemeester, de voorzitter van de 3 October Vereniging en de praeses collegii van LSV Minerva een toast uit op de viering en wordt het *Io Vivat* gespeeld.

PARKEERVERBOD

Het is niet toegestaan om met een voertuig een standplaats in te nemen langs de route. Zo nodig worden voertuigen op last van de politie verwijderd. Men wordt dringend verzocht de route zo breed mogelijk vrij te laten en niet met de Grote Optocht mee te lopen of door de stoet heen over te steken. Vooral in de smallere doorgangen worden activiteiten en neringen buiten de gevels niet toegestaan. Commerciële activiteiten in de stoet zijn sowieso verboden.

KINDEREN

Uiteraard laat iedere optochtliefhebber kleine kinderen vooraan staan. Maar let op dat ze niet in het gedrang komen bij praalwagens, ruiters en koetsen. Laat uw (klein)kinderen dus niet op straat staan of zitten en zorg dat zij achter de dranghekken blijven.

Volg voor ieders veiligheid de aanwijzingen van de politie en de optochtcommissarissen soepel en direct op. Dank voor uw medewerking!

Vriendelijk doch dringend verzoek: mijd tijdens het opstellen van de Grote Optocht de Fruinlaan en de Zoeterwoudsesingel tot aan de Lorentzhof. Deze straten behoren niet tot de route. Uw aanwezigheid daar hindert en vertraagt de opstelling en de start van de Optocht.

DEELNEMENDE ORKESTEN ZIJN:

Show & Marchingband Amigo, Band of Liberation (BOL), Franciscus Band Leiden (FBL), Chr. Muziekvereniging Kunst & Genoegen junioren en senioren (K&G), Tamarco Leiderdorp, Trommelgroep West-Nederland. Bijzonder blij en vereerd zijn we met de deelname van de Marinierskapel der Koninklijke Marine in dit bijzondere jubileumjaar.

**Puntgaaf
drukwerk**

HAVEN 46 LEIDEN
PUNPGAAFDRUKWERK.NL

TEEUWEN
verzekeringen

WIJ ZIJN
TUSSENPERSOON
VAN JOUW
BELANG

De Sitterlaan 89 | 2313 TL Leiden | 071 514 9967
teeuwenverzekeringen.nl

THE WALL STREET WAFFLE BAKERY

OOK DIT JAAR BIEDEN WIJ U OP
VERTOON VAN UW LEDENPAS
GRAAG GRATIS EEN:

TOPPING OF KOP KOFFIE

AAN BIJ AANKOOP VAN EEN
WAFEL

U VINDT ONS TER HOOGTE VAN DE BEESTENMARKT

12.00 uur: Voorprogramma

Promotieteam 3 October Vereeniging Leiden,
Goede-doelencollecte Lionsclub Leiden Lugdunum Dualis,
Rood-wit fotowedstrijd.

13.00 uur: Start Grote Optocht

Politiemotoren en politiebuis.

LOPEND LEIDS VENDEL

Officiële garde van de 3 October Vereeniging onder de
zinspreuk Panis et Piscis (brood en vis).

EREWACHT TE PARADEPAARD

Een prachtige groep Friese paarden met het vaandel van de
3 October Vereeniging.

STOET VAN RIJTOUGEN

In het eerste rijtuig zitten de burgemeester van Leiden
en de voorzitter van de 3 October Vereeniging en hun
partners. Zij worden gevolgd door de bestuursleden van de
Koninklijke Vereeniging voor Volksvermaken te Groningen
en de 8 October Vereeniging Alkmaar Ontzet. Het derde
rijtuig vervoert het bestuur van LSV Minerva, als hoeders van
de 3 Octoberviering. In dit jubileumjaar wordt de erestoet
afgesloten met drie voertuigen met Leidenaars, één Gouden
Koets, één witte koets en één verrassingsvoertuig. Ra, ra, ra!

JOPPENSZPRIJZEN

Tijdens de Taptoe op 2 oktober zijn weer drie prijzen en een TaptoePluim door een onafhankelijke jury toegekend aan verenigingen die zich het meest creatief hebben gepresenteerd aan het publiek. De prijzen zijn vernoemd naar Cornelis Joppensz, de weesjongen die volgens de legende in 1574 na het vertrek van de Spanjaarden de pot met hutspot vond bij de schans Lammen. Applaus voor deze winnaars!

HET ONTZET

Hoor je de Spaanse trommels naderen, de bezetter staat voor de poort, houd u sterk dappere burger, het ontzet is nabij. De dijken zijn doorgestoken, daar komen geuzen! Daar komen geuzen! Ze komen ons bevrijden van de Spaanse Koning. De boten zijn volgeladen met haring en wittebrood, de mannen en vrouwen zijn strijdbaar, maak je klaar voor de laatste strijd en vier met ons de bevrijding!

LEREN IN VRIJHEID

De universiteit was een cadeau van Willem van Oranje aan de stad Leiden, als dank voor het verzet tegen de Spanjaarden. Laat je meenemen op een reis door het studentenleven van vroeger en nu. Volg college, neem je bul in ontvangst en ruik het zweetkamertje. Hora est!

DE MASKERADE

Dit jaar besteedt Museum De Lakenhal aandacht aan de Grote Optocht en vice versa. Verleden en heden ontmoeten elkaar op een praalwagen waar historische optochten en optochten van de toekomst versmelten.

LEIDSE STREKEN

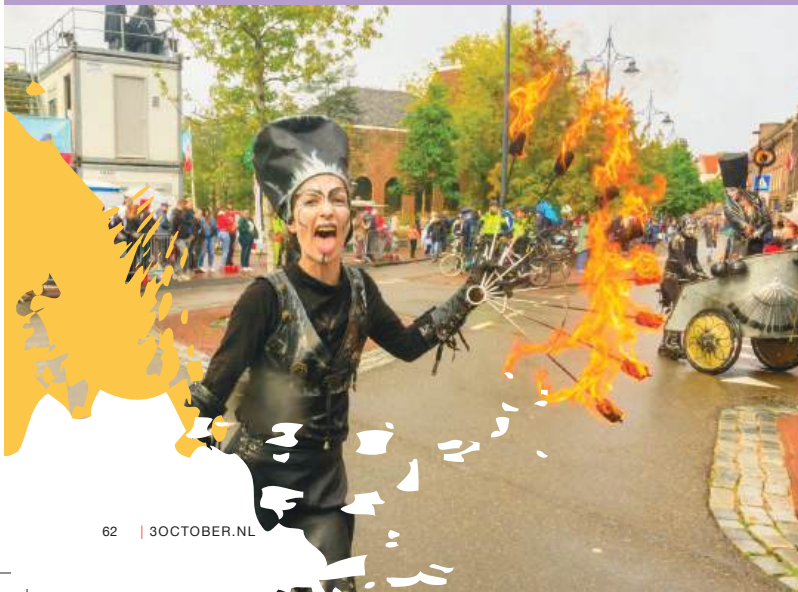
Deze optocht is een levendige weergave van de 'Leidse streken', waarbij elke onderdeel een ander aspect van onze regionale folklore en geschiedenis belicht. Van de ondeugende kwajongensstreken die ons doen lachen tot de artistieke streken die ons inspireren.

Met een knipoog naar het bekende spreekwoord, presenteert de optocht een Leidse olifant die behoedzaam zijn weg baant door een denkbeeldige regionale porseleinkast.

In de Leidse streken samenwerken, dat doet het Hoogheemraadschap van Rijnland al sinds jaar en dag. Droge voeten en schoon water; we kunnen niet zonder. Daarna; in samenwerking met Naturalis komt een kudde Triceratops tot leven, die ons herinnert aan de tijdloze wonderen van de natuur.

En natuurlijk, de beruchte Goeie Mie mag niet ontbreken. Haar schimmige figuur glijdt voorbij, een herinnering aan de donkere bladzijden in onze stadsgeschiedenis.

Naast deze voorbeelden van de Leidse Streken zult u er nog

meer tegenkomen in de muziek in deze optocht, zowel lokaal en internationaal. Maar verbonden door de stad. De beelden van de Leidse Streken blijven in onze gedachten. We zijn verbonden door de verhalen, de streken, en de onvergetelijke momenten die Leiden en de regio zo uniek maken.

MET GROTE DANK AAN ONZE PARTNERS:

Ambulancedienst van de Veiligheidsregio Hollands Midden, Holland Rijnland, Gemeente Leiden, Museum De Lakenhal, Korps Landelijke Politiediensten/Dienst Levende Have, Naturalis, Rode Kruis Leiden e.o., ROC Mondriaan School voor Orde & Veiligheid, Politie Eenheid Den Haag district Leiden-Bollenstreek, Universiteit Leiden.

EN MET SPECIALE DANK AAN ONZE SPONSORS, VRIJWILLIGERS EN FIGURANTEN:

3 October Gilde, Basisschool St. Joseph, musicalgezelschap Otis, SSR-Leiden, Bonaventura College Leiden, Scouting Sint Joseph/Sleutelstam, Toneelvereniging Tot Ieders Genoegen en uiteraard alle geweldige figuranten en overige vrijwilligers!

GEEF EEN LIDMAATSCHAP GADEAU

**Het leukste cadeau voor iedere
Leidenaar: een lidmaatschap van de
3 October Vereniging!**

Geef een cadeaulidmaatschap aan vrienden of familie en vier samen Leidens Ontzet.
Scan de QR-code voor de aanmeldpagina!

al vanaf
€9,-

3 OCTOBER VEREENIGING LEIDEN

Opgericht 13 mei 1886

ERELEDEN

J. Boots (Jan)
 H. Bijl (Hester), rector magnificus Universiteit Leiden
 L.M.M. Heruer (Rens)
 L.C.M. Kallenberg (Lodewijk)
 J. Karstens (Jan)
 W.J. Laman (Wim)
 H.J.J. Lenferink (Henri)
 H.A.M.M. Meijer (Har)
 P.G.J. van Sterkenburg (Piet)

BESTUUR VAN DE 3 OCTOBER VEREENIGING

H.L.J. Kamps (Rik), voorzitter
 J.L.L. Wisse (Lodewijk), secretaris, vicevoorzitter
 E.J. van Klaveren (Bettina), 2e secretaris
 M. Melzer (Mark), penningmeester
 M. du Prie (Martijn), 2e penningmeester
 R.C.W.D. Nijman (Reinier), praeses collegii L.S.V. Minerva
 M. de Kok (Marieke)
 J.P. Los (Annette)
 G.S. Marchena (Guido)
 A.G.M van der Poel (Bart)
 J.W. Proper (Jan Willem)
 E.P. Sanders (Eric-Paul)
 K.H.N. Schulpen (Charles)
 L.G.H. Ummels (Lara)
 J.J.I.M. van der Velden (Jurgen)
 A.K. Yesilkagit (Kutsal)

COMMISSIE EVENEMENTEN

E.J. van Klaveren (Bettina), voorzitter
 J.W. Proper (Jan Willem), vicevoorzitter
 R.C.W.D. Nijman (Reinier), vicevoorzitter
 M.F.L. Beckand (Mathieu)
 M. van den Berg (Martijn)
 E. de Boer-Bik (Esther)
 P. Bol (Peter)
 D. Breedveld (Diony)
 W.A. Bunnig (Walter)
 F.W. Hoff (Froana)
 E. Jansen (Erik)
 F. de Jong-de Jong (Frouke)

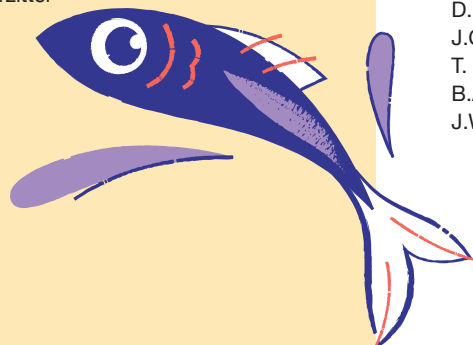
P.J. Koolmoes (Pascal)
 C. van Kooperen (Thea)
 W.M. Montagne (Marc)
 C.E. Noyon (Lizette)
 T. Verburg (Thomas)
 D.D. Visser (Demi)
 E.K. van der Vliet (Eimert)

COMMISSIE HERDENKING

A.K. Yesilkagit (Kutsal), voorzitter
 J.P. Los (Annette), vicevoorzitter
 L. Al-Zwaini (Laila)
 K. Bansi (Kiran)
 E.J. Heijnen (Josine)
 I. Klap (Ivo)
 C.G. Schollaardt (Christel)
 C.F.L. Vink (Caroline)
 M. Vreeken (Martin)

COMMISSIE OPTOCHT EN TAPTOE

M. de Kok (Marieke), voorzitter
 L.G.H. Ummels (Lara), vicevoorzitter
 Y.A. Ballieux (Youri)
 J.P. van den Berg (Hanna)
 K. van Ekdome (Koen)
 C.D. Gelinck-van Aalst (Koojsje)
 N. de Geus (Nina)
 E.W.H. Haasbroek (Edwin)
 A. Klein (Aaron)
 H.Y. Lie (Yung)
 S.G.M. Löwik (Steef)
 A.D.E. van Oosten (Els)
 B. van Poelgeest (Bart)
 T.W.A. Pootjes (Theo)
 C. van der Velde (Cesanne)
 M. L. Vinkenburg (Maaïke)
 D. de Vogel (Dave)
 M. Vreeken (Martin)
 D. Waisvisz (Daya)
 J.C.G. Weijermars (Jeroen)
 T. Weijermars (Thijs)
 B.A.M. Wesselman (Bertram)
 J.W. Zijlstra (Jesper)

COMMISSIE PR

J.P. Los (Annette), voorzitter
 F.G.M. Eisma (Femke)
 F.H.A. Ginjaar (Frans)
 M. Hettinga (Marjolein)
 L. Hollander (Laila)
 H.N.T. Hoogwout (Niek)
 M.A. Kortmann (Martine)
 M. Kramp (Marijn)
 A.F. Liefkes (Lieke)
 R.J.P. Preenen (René)
 W. Smook (Wilmer)
 S.P.J. Stroet (Steven)
 I. Tieleman (Isabelle)
 A. Young (Adrian)
 C. Zevenbergen (Carin)

COMMISSIE LEDENWERVING EN LEDENADMINISTRATIE

J.P. Los (Annette), voorzitter
 H.N.T. Hoogwout (Niek)
 A.G.M. van der Poel (Bart)
 W. Smook (Wilmer)

COMMISSIE PROTOCOL

J.L.L. Wisse (Lodewijk), voorzitter
 G.S. Marchena (Guido), vicevoorzitter
 A.J. van Nimwegen (Alexander)

COMMISSIE HARING & WITTEBROOD EN HUTSPOT

K.H.N. Schulpfen (Charles), voorzitter
 G.S. Marchena (Guido), vicevoorzitter
 D. Abdales (Driss)
 J.E.C. van Arkel (Jorg)
 M.A. Bentveld (Menno)
 A. Bijlsma (Alfred)
 O. Blom (Onno)
 M. Breedveld (Michiel)
 M. van Dalen (Marcel)
 D. Dogan (Durmus)
 A.W.H.M. Elderhorst (Ton)
 C. Faassen (Casper)
 R. Jacobs (René)
 H. Kuijers (Hidde)
 O.A.M. Langezaal (Oscar)
 B. van Leeuwen (Bart)
 A.H.P. Niggebrugge (Arthur)

R. Schenk (Ronald)
 M. Visser (Michel)
 B.J.J. Wegman (Benjamin)
 C.J. de Witt (Christiaan)
 R. van der Zalm (Robbert)
 S. Zeilstra (Schelte)

COMMISSIE LUNAPARK

M. du Prie (Martijn), voorzitter
 E.P. Sanders (Eric-Paul), vicevoorzitter
 H. de Jong (Henk)

COMMISSIE GILDE, GEUZEN EN GALA

E.P. Sanders (Eric-Paul), voorzitter
 M. du Prie (Martijn), vicevoorzitter
 S. Dijkhuizen (Sofie)
 D. Freriks (Daan)
 O.S. Hudig (Saskia)
 E. Mulder (Eva)
 E.V. van der Stegen (Esther)
 N.E. Speur (Nona)

COMMISSIE GEBOUW EN BEHEER

M. du Prie (Martijn), voorzitter
 J.P. Los (Annette), vicevoorzitter
 J.P. van den Berg (Hanna)
 M. van Dalen (Marcel)
 L. Hollander (Laila)
 H.N.T. Hoogwout (Niek)
 A. Klein (Aaron)
 P.J. Koolmoes (Pascal)
 N.P. Massaar (Nico)
 C.G. Schollaardt (Christel)

COMMISSIE JUBILEUM 150 JAAR 3 OCTOBER

J.I.M. van der Velden (Jurgen), voorzitter
 G.S. Marchena; (Guido), vicevoorzitter
 A.G.M. van der Poel (Bart), vicevoorzitter
 M. van Egmond (Mark)
 Y.H. Hagemann (Youri)
 E.M.G. Ledegang (Nienke)
 J. Liemburg (Jelte)
 J.P. Los (Annette)
 E.P. Sanders (Eric-Paul)
 N.E. Speur (Nona)
 W.J. ten Teije (Willem)
 L.G.H. Ummels (Lara)
 C.M.L.F. van Zijp (Céleste)

COMMISSIE VAN BIJSTAND UITREIKING HARING

De partners van de erevoorzitter, de ereleden en de bestuursleden, eventueel aangevuld met de partners van de leden van de Magdalena Moons Vereeniging.

COMMISSIE RUST- EN VERPLEEGTEHUIZEN

M.H.M. van Mechelen (Reinier)
 K. Remerij (Kim)
 D.P. Scherjon (Dick)
 Partners van de bestuursleden

COMMISSIE ARCHIEF

L.M.M. Heruer (Rens), voorzitter
 J.P. Los (Annette)
 E.F. van Tol-Tok (Everdien)

VERTEGENWOORDIGING IN STICHTING GEUZEN VAN BOISOT

E.P. Sanders (Eric-Paul)
 K.H.N. Schulpen (Charles)
 J.J.I.M. van der Velden (Jurgen)

VERTEGENWOORDIGING IN STICHTING LEERSTOEL MAGDALENA MOONS

A.G.M. van der Poel (Bart)

Wolfslag

Gelukkig aan het werk

De speciaalzaak voor
kantoorartikelen, schoolartikelen
en stationary.

Moerbeistraat 4, Leiden
wolfslag.nl

Breestraat 145, Leiden
mijnwolfslag.nl

**Professionals in
direct marketing & more**
mailing ■ printing ■ data-entry ■ fulfillment

Promail
Heerenweg 6-A1, 2222 AM Katwijk
t (071) 401 54 60 f (071) 403 41 02
e info@promail.nl i www.promail.nl

SCHENKEN OF NALATEN AAN DE 3 OCTOBER VEREENIGING?

Scan mij voor
meer informatie

Met uw steun kan de 3 October Vereeniging het verhaal van vrijheid doorgeven aan toekomstige generaties. Elke bijdrage is welkom, bijvoorbeeld voor een onderwijsproject, een publicatie of het beheer en behoud van het archief. U kunt ons steunen door een gift of door de 3 October Vereeniging op te nemen in uw testament. Voor meer informatie over schenken of een legaat aan onze Vereeniging kunt u contact opnemen met secretariaat@3october.nl.

WAT IS ER NOG MEER TE DOEN IN DE STAD?

De 3 October Vereeniging is niet de enige die van Leidens Ontzet een feest maakt. Ondernemers, verenigingen en andere instanties organiseren ook evenementen om het Ontzet te vieren. Hieronder enkele van deze evenementen die wij van harte aanbevelen.

OPEN MONUMENTENDAGEN

Zaterdag 14 september 12.00 - 17.00 uur

Zondag 15 september 10.00 - 17.00 uur

Dit jaar is er extra aandacht voor 3 oktober tijdens de Open Monumentendagen Leiden (OMD). Wil je alvast in de feeststemming komen? Bezoek dan tijdens OMD de 31 opengestelde panden en doe mee met de activiteiten. Het thema is Routes, netwerken en verbindingen.

Activiteiten:

- Sluit aan bij de historische wandeling langs de belangrijkste locaties van het Leids Ontzet.
- Fiets de speciale regionale 3 oktoberroute langs historische plekken, compleet met QR-codes voor extra informatie.

- Zing, dans en speel mee in de workshops van Jeugdtheaterschool Leiden op het Ambachtsplein (Langegracht 70). Kinderen vanaf 8 jaar kunnen hier als primeur liedjes leren uit de Drie Oktober musical De nieuwe Geuzen.
- Bezoek de Pieterskerk en het Academiegebouw en ontdek hun link met 3 Oktober.

Alle informatie van deelnemende panden is te vinden in de gratis OMD-gids, verkrijgbaar vanaf begin september bij de gemeente, bibliotheken en boekwinkels. Dit jaar bevat de gids ook een thematekst over 3 oktober, met focus op verdwenen gebouwen door het beleg. Gelukkig heeft Leidens Ontzet ons ook veel nieuwe prachtige monumenten opgeleverd. Kijk op www.omdleiden.nl voor alle informatie, locaties en tijden.

100 BRUGGENLOOP WANDELING

Zaterdag 21 september 08.00 uur - 11.00 uur

Garenmarktplein

Het sportieve 3 oktoberfeestje waar je bij wilt zijn! Je wandelt over 100 Leidse bruggen: van eeuwenoude stenen boogbrug tot gloednieuwe Singelparkbrug. Een unieke loop over rivieren, grachten, trekvaarten en

singels voert je langs de mooiste plekken. Bij de finish ontvang je een welverdiende medaille met de Vlietbrug er op. Door deze waterpoort voeren de watergeuzen op 3 oktober 1574 de stad in. Leiden werd ontzet, en dat vieren 450 jaar later nog steeds! In het wandelboekje lees je nog meer verhalen over Leidens Ontzet. Kijk voor kaartverkoop en informatie op www.100bruggenloop.nl

HARING & WITTEBROOD JEUGDVOETBALTOERNOOI

Zondag 29 september 09.45 – 17.00 uur

DoCoS, Haagse Schouwweg

Toernooi voor de JO13 jeugdselectieteams (spelers onder 13 jaar). Deelnemende verenigingen: Excelsior, ARC, ASC, FC Lisse, FC

Oegstgeest, Meerburg, Quick, RCL, UVS, Voorschoten '97, Wilhelmus en uiteraard DoCoS als gastheer. Kom de teams aanmoedigen en geniet van dit aanstormende voetbaltalent. Omstreeks 16.45 uur komt wethouder Fleur Spijker de prijs uitreiken.

du Prie feliciteert Leiden met 450 Jaar Ontzet

www.duprie.nl

- Restauratie
- Renovatie
- Utiliteitsbouw
- Woningbouw
- Projectontwikkeling

du
PRIE
P

project: Stadhuis Leiden

π CALCULUS

**Wij krijgen het echt
nóóit spaans benauwd**

1 dag per jaar supporters van
[de 3 October Vereniging](http://de3octobervereniging.nl)
365 dagen per jaar supporters
van [huisartsen](http://huisartsen.nl) met onze
software en services

www.calculus.nl

HUTSPOT BRIDGEDRIVE

Zondag 29 september 10.00 - 18.00 uur
Denksportcentrum Leiden, Robijnstraat 4

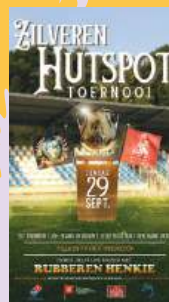

Voor de 41e keer wordt de Hutspotdrive gespeeld voor alle bridgers uit de regio. Met een heerlijke hutspotmaaltijd in de middag en haring en Corenwijn na afloop. Er wordt in paren gespeeld, in een ochtend- en middagsessie. Je kunt je aanmelden voor de A-, B- en C-groep. Voor elke groep zijn aparte prijzen. De traditionele wisselbeker – De Zilveren Hutspot – wordt uitgereikt aan de winnaars in de A-groepen en hun namen worden in de hutspot gegraveerd. Inschrijfgeld: € 65,00 per inschrijving. Inschrijven via <https://9.bridge.nl/evenement/215867/>

GLIBBERTREEL

29 september 11.00 - 13.00 uur
Burcht

Wil je Leiden op een bijzondere en sportieve wijze ontdekken en wil je dit net even anders dan anders? Doe dan mee met de vijfde editie van de Glibbertreel georganiseerd door de Leiden Road Runners Club. Zowel voor renners als voor wandelaars. De Glibbertreel heeft een uniek parcours dwars door en langs de mooiste plekken van de binnenstad. Je start bij de Burcht en daalt dan af naar het leven van alledag in de smalle straatjes. Je rent of wandelt door de binnenstad en komt onderweg veel nieuwe verrassingen tegen. Mooie en bijzondere locaties zetten de deuren voor je open. De cirkel is weer rond als je de Burcht voor je ziet opdoemen. Na afloop kun je napraten bij een gezellige borrel en met een extra hutspotketeltje op je Glibbertreelshirt ga je weer naar huis. Inschrijven via www.glibbertreel.nl. Er kunnen maximaal 750 deelnemers meedoen.

ZILVEREN HUTSPOT TOERNOOI

Zondag 29 september 11.00 - 17.00 uur
UVS, Oegstgeesterweg 4B

Na 70 jaar keert het Zilveren Hutspot Toernooi terug bij UVS. Aan het voetbaltoernooi doen 35+ teams uit Leiden en omstreken mee. Met het jubileum van Leidens Ontzet, het 110-jarig bestaan van UVS en de terugkeer

van de Zilveren Hutspot, die na vele omzwervingen terugkeerde naar de club, is er reden genoeg voor een feestelijk toernooi. Als afsluiter van deze speciale jubileumeditie wordt de derde helft opgeluisterd door niemand minder dan Rubberen Henkie.

FEESTELIJKE WARENMARKT

Dinsdag 1 oktober 14.00 - 23.59 uur
Woensdag 2 oktober 14.00 - 23.59 uur
Donderdag 3 oktober 09.00 - 23.59 uur

Vette paling, de traditionele banaan met slagroom en natuurlijk kamerplanten. Op weg van en naar de kermis vindt u ze allemaal en nog veel meer leuks en lekkers op de feestelijke warenmarkt.

TWEE DAGEN FEEST IN HISTORISCHE HAVEN

2 oktober 17.30 – 18.30 uur
Park De Put (bij Molen de Put)

In het kader van het feestelijk 40-jarig jubileum van de Historische haven treedt het coverorkest Jeanne op. Bekende Leidenaren brengen Leidse krakers ten gehore.

3 oktober 2024 10:00 – 17:00 uur
Historische Haven, Kort Galgewater e.o.

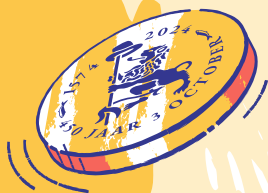
Op 3 oktober bruist het op de kade van het Kort Galgewater. Scharrel langs historische schepen, snuif de geur op van gerookte vis, proef Leidse poffertjes en bewonder oude scheepsmotoren. Maak een praatje met de schippers, geniet van de muziek, kijk je ogen uit en snuffel tussen de nautische pareltjes. De Stichting Historische Haven Leiden en Buurtvereniging De Put in de Oude Morsch organiseren samen een gevarieerd programma voor groot en klein.

STADSPOORT LEIDEN CENTRAAL

Dinsdag 2 oktober en woensdag 3 oktober
Leiden Centraal Station

Tijdens Leidens Ontzet is Leiden Centraal Station weer één van de toegangspoorten tot Leiden. Beide dagen heet de NS de reizigers welkom in de stad. En hoel! Vorige jaren gebeurde dit met het uitdelen van porties hutspot, konden reizigers burgemeester Pieter van der Werf de hand schudden of werden ze verrast door een vuurspuwer. Ook dit jaar pakt de NS weer uit. Het Centraal Station wordt in 3 oktobersfeer aangekleed. Op 2 oktober wordt de 'stadspoort' in de middag op een leuke manier geopend. Meer info op www.3oktober.nl en in de 3 Oktober-app.

GRATIS NAAR DE LAKENHAL TIJDENS LEIDENS ONTZET

3 oktober 10.00 - 13.00 uur

Museum De Lakenhal, Oude Singel 32

Het is al jarenlang traditie dat vele Leidenaren op 3 oktober Museum De Lakenhal bezoeken om de tastbare herinneringen aan Leidens Beleg en Ontzet te bekijken, tijdens de gratis openstelling. Bewonder topstukken als De zelfopoffering Lakenhal - De zelfopoffering van Burgemeester Pieter van der Werf s-46 van Burgemeester Van der Werf van Matthijs van Bree en de hedendaagse interpretatie van Erwin Olaf, of de hutspotketel en noodmunten. En bezoek tijdens dit jubileumjaar ook de tentoonstelling Leiden viert feest – 450 jaar optochten, over de rijke Leidse traditie van optochten. De hele ochtend zijn rondleiders en conservatoren aanwezig om meer te vertellen over deze bijzondere geschiedenis van Leiden, ook in Nederlandse Gebarentaal. Gezinnen met kinderen vanaf 6 jaar kunnen de hele ochtend in het Open Atelier terecht voor een inloopworkshop waarbij je met de bekende hutspotingrediënten wortel en ui je eigen kunstwerk maakt.

BOUWBEDRIJF
HUURMAN LEIDEN

WENST U EEN **GOED ONTZET**

*Schat,
ik ben bij*

Meneer
Jansen

XX

Nieuwe Rijn 21 | cafemeneerjansen.nl | /CafeMeneerJansen

30 jaar

**Buik &
Van der
Horst**

Gerechtsdeurwaarders

Boommak 3a 2311EA Leiden • Postbus 11122 2301EC Leiden
Tel 071-5161010 • info@buikenvanderhorst.nl • buikenvanderhorst.nl

KORAALLIEDEREN 2024

De teksten van de koraalliedereren vindt u ook in de 3 Oktober-app.

GELUCKIG IS HET LAND

1626 Tekst: **Adriaen Valerius (ca. 1575 – 1625).**

Op de melodie van 'de Engelsche min'

1. Gelukkig is het Land
Dat God den Heer beschermt
Als daar met moord en brand
De vijand rondom swermt
End' dat hij meent hij sal
't Schier overwinnen al
Dat dan, dat dan, dat dan
Hij selft komt tot den val
2. Gedanckt moet sijn de Heer
De God die eeuwig leeft
Dat Hij ons 't zijnder eer
Dees overwinning geeft
Wat wonder heeft de kracht
Des Heeren al gewracht
O Heer, o Heer, o Heer
Hoe groot is Uwe macht

O GHIJ STAD VAN LEYDEN

1626 Tekst: **Adriaan Valerius (ca. 1575 – 1625).**

Op de melodie van 'Almande Guerre, guerre gay'

1. G'lyck den grootsten Rapsack
Vloot den Speck verbaest
Als een wind die blaest
Siet hem met zijn knapsack
Loopen in der haest
Als een hond die raest
O ghy stadt van Leyden
Dit stuck bemerk
En laet toch verbreyden
Gods wonderwerk
2. De Boergoensche vanen
Vlogen op de vlucht
Met een groot gerucht
En de Castil'janen
Waren oock vol sucht
En geheel beducht
Door de hooge stromen
En menig man
Die sy sagen komen
Dick krielen an
Dick krielen aen
3. Wilt Gods eer verbreyen
Die nu kleyn en groot
Vry maeckt van de doot
En naer droevig schreyen
U dus sent in noot
Overvloedig broot
Lof dan, prys en eere
Moet syn geseyt
God, ons aller Heere
In eeuwichheyt

LEIDEN STAD VAN MIJN HART

2000 Tekst: **Rens Heruer (1950)**

Muziek: **Eric Filemon (1949)**

1. Leiden trots van Neerlands steden
Parel van het Hollands land
Stad van heden vol verleden
Stad van werk met hart en hand
Plaats van dromen en van daad
Waar ieder blijft en niemand gaat
Leiden stad van denken en doen
Stad van mijn hart door nu en toen
2. Waar de Rijnen samenstromen
Werd een trotse burcht gebouwd
Teken van wat eens zou komen
Stad van glorie nieuw en oud
Welkom was in elke tijd
Wie vluchtte om standvastigheid
Leiden fier en eeuwig koen
Stad van mijn hart door nu en toen
3. Stad met veel beroemde zonen
Leiden is hun wieg geweest
Zie hoe zij de wereld tonen
Grootheid door een vrije geest
Zij genoten Leidens gunst
In wetenschap en schone kunst
Zo kwam Leiden aan zijn roem
Stad van mijn hart door nu en toen
4. Leiden trots van Neerlands steden
Parel van het Hollands land
Stad met eeuwenlang verleden
Heeft mijn toekomst in de hand
Leidse kleuren draag ik fier
Geen and're stad lokt mij van hier
Rood en wit in mijn blazoen
Stad van mijn hart door nu en toen

OUDE HELDEN, NIEUWE STRIJDERS

Zij vochten voor onze vrijheid.
Wij vechten voor jouw juridische rechten.

Rwv
ADVOCATEN

Haagweg 149
2321 AA Leiden

T: +31 71 750 22 00
E: info@rwv.nl
W: www.rwv.nl

PIETER VAN DER WERFF

Tekst: **Eric Filemon (1949)**

Muziek: **Terry Gilkyson (1916 –1999)**

1. Want ik ben Pieter van der Werf
Pieter Pieter van der Werf
Burgemeester van een mooie stad
Ik sta hier helemaal alleen
In mijn eentje zo alleen
Wie weet er nog een plekkie in de stad
De mensen die lopen
Hier zomaar omheen
Soms zijn ze aan 't zonnen
Soms zijn ze gemeen
Ze gooien afval op m'n been
Een klodder verf eroverheen
Dan staar ik naar de Langebrug
Die schooiers komen altijd terug
Staan hier doet soms pijn
Maar Pieter van der Werf die krijgen ze niet klein
Nee niet klein

2. Want hij is Pieter van der Werf
Pieter Pieter van der Werf
Burgemeester van een mooie stad
Hij staat daar helemaal alleen
In zijn eentje zo alleen
Wie weet een ander plekkie in de stad
Ben onder mijn vrienden
Een klasse apart
Ik houd van het stilstaan
Da's goed voor mijn hart
En als ik soms een beetje gaap
Lijkt het op een winterslaap
Dan denk ik terug aan het ontzet
Spanjaarden het veld gezet
Staan hier doet soms pijn
Maar Pieter van der Werf die krijgen ze niet klein

Want hij is Pieter van der Werf
Pieter Pieter van der Werf
Burgemeester van een mooie stad
Hij staat daar helemaal alleen
In zijn eentje zo alleen
Wie weet een ander plekkie in de stad

Want hij is Pieter van der Werf
Pieter Pieter van der Werf
Burgemeester van een mooie stad
Hij staat daar helemaal alleen
In zijn eentje zo alleen
Wie weet een ander plekkie in de stad

De allerleukste
& origineelste
Leidse cadeaus
koop je bij
VV Leiden

het hele
jaar door
voor jong
en oud

LEIDEN
stadvanontdekkingen

Business & Pleasure

Scan de QR-code of kijk op
bvleiden.nl/events om alle
evenementen te bekijken

BVLEIDEN Waar ondernemers elkaar ontmoeten!

BERG OP ZOOM

1622 Tekst: **Adriaan Valerius (ca. 1575 -1625). 1606**
Muziek: **Thomas Campion (1567 – 1620)**
en **John Dowland (1563–1626)**

1. Merck toch hoe sterck nu in 't werk zich al stelt
Die 't allen tijd so ons vrijheit heeft bestreden
Siet hoe hij slaeft, graeft en draeft met geweld
Om ons goet en ons bloet en onse steden
Hoor de Spaensche trommels slaen
Hoor Maraens trompetten
Siet hoe komt hij trecken aen, bergen te besetten
Berg op Zoom hout u vroom
Stut de Spaensche scharen
Laat 's Lands boom end' sijn stroom
Trouwlijck toch bewaren
2. 't Moedige, bloedige, woedige swaerd
Blonck en het klonck, dat de vonken daeruijt vlogen
Baving en leving, opgeving der aerd
Wonder gedonder nu onder was dan boven
Door al 't mijnen en 't geschut
Dat men daeglijcx hoorde
Menig Spanjaert in sijn hut, in sijn bloed versmoorde
Berg op Zoom hout sich vroom
't Stut de Spaensche scharen
't Heeft 's Lands boom end' sijn stroom
Trouwlijck doen bewaren
3. Die van Oranjen quam Spanjen aen boord
Om uijt het velt als een helt 't geweld te weeren
Maer also dra Spinola 't heeft gehoord
Trekt hij flux heen op de been met al sijn heeren
Cordua kruijd spoedig voort
Sach daer niets te winnen
Don Velasco liep gestoord: 't vlas was niet te spinnen
Berg op Zoom hout sich vroom
't Stut de Spaensche scharen
't Heeft 's Lands boom end' sijn stroom
Trouwlijck doen bewaren

Gedreven
op alle dagen.

*Gek
op 3 oktober!*

Betrokken sponsor van
3 October Vereniging

TK advocaten
notarissen

LEIDENS ONTZET

2016 Tekst: **Eric Filemon (1949) & Cees Hugens (1939-2007).**

Muziek: **Eric Filemon**

1. Wie heeft gehoord van het wassende water
Waardoor de Spanjool uit de schans werd verjaagd
De stad kreeg zijn vrijheid
Het volk werd beloond
Voor moedig gedrag
En voor daadkracht betoond
Dat is de historie van Leidens Ontzet
Die eer bracht en glorie na heldhaftig verzet
Dat is de historie van Leidens Ontzet
Die eer bracht en glorie na heldhaftig verzet

2. Geuzen bereikten de stad met hun boten
Ze werden met veel enthousiasme onthaald
Boisot bracht het voedsel
Dat Leiden aanbad
Het volk had in tijden
Geen brood meer gehad
Dat is de historie van Leidens Ontzet
Die eer bracht en glorie na heldhaftig verzet
Dat is de historie van Leidens Ontzet
Die eer bracht en glorie na heldhaftig verzet

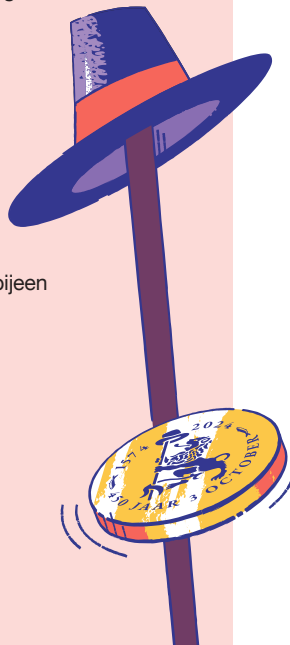
3. Hutspot werd toen door Cornelis gevonden
Die Joppenszoon ging er heel stiekem op af
Dat was bij Schans Lammen
Niet ver van de stad
De Spanjaard vertrok
Als een dief in de nacht
Dat is de historie van Leidens Ontzet
Die eer bracht en glorie na heldhaftig verzet
Dat is de historie van Leidens Ontzet
Die eer bracht en glorie na heldhaftig verzet

EEN LIEDJE VAN KOPPESTOK, DEN VEERMAN

1871 Tekst: **Abraham Jacobus (Bram) Schooleman (1853-1875)**.
Muziek: **onbekend**

1. In naam van Oranje, doe open de poort!
De Watergeus ligt aan den wal
De vlootvoogd der Geuzen, hij maakt geen akkoord
Hij vordert den Briel af - uw' val
Dit is het bevel van Lumey, - op mijn eer
En burgers, hier baat nu geen tegenstand meer
De Watergeus komt om den Briel!
De Watergeus komt om den Briel!
2. De vloot is met vijfduizend koppen bemand
De mannen zijn kloek en vol vuur
Eén oogenblik nog en zij stappen aan land
Zij wachten bericht binnen 't uur
Gij moogt dus niet dralen, doe open de poort!
Dan nemen de Geuzen terstond zonder moord
Bezit van de vesting den Briel!
Bezit van de vesting den Briel!
3. Kom geef mij verzeek'ring, 'k moet spoedig terug
De klok heeft het uur reeds gemeld
Ik zeg 't u, geeft gij me de sleutels niet vlug
Dan is reeds uw vonnis geveld
De wakkere Geuzen staan tandknersend daar
Zij wetten hun zwaarden en maken zich klaar
En zweren: "den Dood of den Briel!"
En zweren: "den Dood of den Briel!"
4. Hier dringt men naar buiten, daar schoolt men bijeen
En spreekt over Koppestoks last
"De stad in hun handen of anders den dood..."
't Besluit tot het eerste staat vast
Maar nauw'lijks is daarmee de veerman gevleed
Of Simon de Rijk heeft de poort gerammeid
En zoo kwam de Geus in den Briel
En zoo kwam de Geus in den Briel

WAAR DE BLANKE TOP DER DUINEN

1871 Tekst: **Pieter Louwerse (1840 – 1908)**. (Mijn Nederland)
Muziek: **Richard Hol (1825 – 1904)**

1. Waar de blanke top der duinen
Schittert in den zonnegloed
En de Noordzee, vriend'lijk bruisend
Neêrlands smalle kust begroet
Juich ik aan het vlakke strand
Juich ik aan het vlakke strand
'k Heb u lief, mijn Nederland
'k Heb u lief, mijn Nederland
2. Waar het lachend groen der heuvels
't Kleed der stille heid' omzoomt
Waar langs rijk beladen velden
Rijn of Maas of Schelde stroomt
Klinkt mijn lied op ouden trant
Klinkt mijn lied op ouden trant
'k Heb u lief, mijn Nederland
'k Heb u lief, mijn Nederland
3. Blijf gezegend, land der Vaad'ren
Maak uw eendracht sterk en groot
Blijve 't volk der Koninginne
Houw en trouw in nood en dood
Doe zoo ieder 't woord gestand
Doe zoo ieder 't woord gestand
'k Heb u lief, mijn Nederland
'k Heb u lief, mijn Nederland

LOF ZIJ DEN HELDEN (Hymne)

1884 Tekst: **Nikolaas Brouwer (1844-1919)**.
Muziek: **Friedrich Wilhelm Kücken (1810 – 1882)**

1. Lof zij den helden
Die in 't verleden
Krachtig door eendracht
Sterk door gebeden
Kloek in den oorlog
Wijs in beleid
't Land onzer vaad'ren
Hebben bevrijd
Hun zij ons dankbaar
Loflied gewijd
Hun zij ons dankbaar
Loflied gewijd
2. God onzer vaad'ren
Schenk ons Uw zegen
Leer ons waardeeren
Wat zij verkregen
Maak ons eendrachtig
Wijk van ons niet
Vader daarboven
Die 't al gebied
U zij de glorie
U klinke ons lied
U zij de glorie
U klinke ons lied

••• Leidse Schouwburg
••• Stadsgehoorzaal

Ontdek theater!

Seizoen 2024-2025

450 jaar Leidens Ontzet

319 jaar Leidse Schouwburg

198 jaar Stadsgehoorzaal

300 voorstellingen

Bestel nu!

